

Interreg

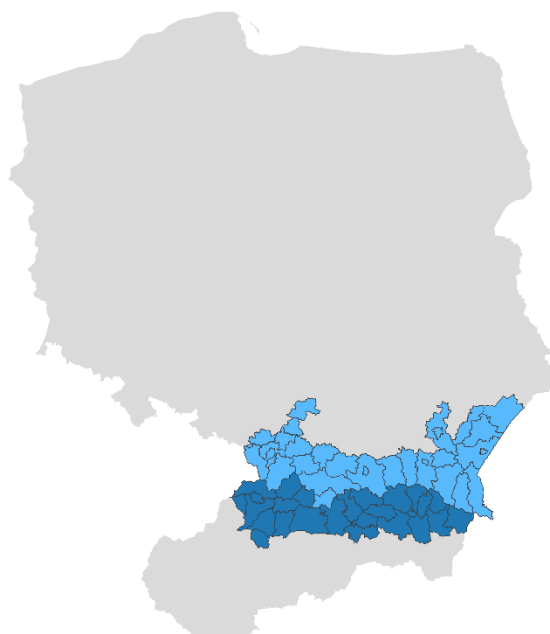

Spolufinancovaný
EURÓPSKOU ÚNIOU

Poľsko – Slovensko

Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027

Návrh Programu bol financovaný z prostriedkov Európskej únie v rámci Technickej pomoci pre Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko – Slovensko 2014 – 2020

Program bol vypracovaný podľa vzoru formulára pre
Programy Interreg, ktorý tvorí prílohu
k Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ)
2021/1059 z 24. júna 2021.

Varšava, august 2022

Zoznam skratiek

Skratka	Celý názov
V+V	Výskum a vývoj
CEP	Centrum európskych projektov
COVID-19	skratka z angl. <i>Coronavirus Disease 2019</i>
DNSH	zásada „výrazne nenarušiť“ (angl. <i>Do No Significant Harm</i>)
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
FMP	Fond malých projektov
PS	Pracovná skupina
NO	Národný orgán
IT	Informačné technológie (skratka z angl. <i>information technology</i>)
RI	Riadiaci orgán
EK	Európska komisia
MV	Monitorovací výbor
ZKÚ	Zámorské krajiny a územia
PO	Programová oblasť / pohraničie
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
Program	Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027
HDP	Hrubý domáci produkt
VP	Vedúci partner

Ramsarský dohovor	bežne používaný skráteneý názov Dohovoru o mokradiach majúcih medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (skratka z angl. <i>Ramsar Convention on Wetlands</i>)
RKB	Regionálne kontaktné body
EUSBSR	Stratégia Európskej únie pre región Baltského mora
TEN-T	Transeurópska dopravná sieť (skratka z angl. <i>Trans-European Transport Networks</i>)
EÚ	Európska únia
UNESCO	Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (skratka z angl. <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
SpS	Spoločný sekretariát

Obsah

1.	Stratégia spoločného Programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie.....	8
1.1.	Programová oblasť (nepovinné pre programy Interreg C)	8
1.2.	Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.	9
1.3.	Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov Interregu, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre	38
2.	Priority.....	55
2.1.	Priorita 1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie	55
2.1.1.	Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy.....	55
2.1.2.	Špecifický cieľ: Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia	64
2.2.	Priorita 2. Prepojenejšie pohraničie.....	72
2.2.1.	Špecifický cieľ: Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility	72
2.3.	Priorita 3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie.....	80
	Malé projekty	82
2.4.	Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia.....	91

2.4.1.	Špecifický cieľ: Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán....	91
2.4.2.	Špecifický cieľ: Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	98
3.	Finančný plán	107
3.2	Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania.....	108
4.	Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení.....	110
	Konzultácie Programu	113
	Hodnotenie vplyvu Programu na životné prostredie.....	114
5.	Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)	116
6.	Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov.....	120
7.	Vykonávacie ustanovenia	122
7.1.	Orgány zodpovedné za programy	122
7.2.	Postup na zriadenie Spoločného sekretariátu	123
7.3.	Rozdelenie zodpovedností medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a ZKÚ v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou	124
8.	Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadziieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi	126

CCI	2021TC16RFCB011
Názov	(Interreg VI-A) Poland-Slovakia
Verzia	1.1
Prvý rok	2021
Posledný rok	2027
Oprávnenie od	2021-01-01
Oprávnenie do	202930-12-31
Číslo rozhodnutia Komisie	C(2022)6939
Dátum rozhodnutia Komisie	2022-09-26
Číslo rozhodnutia pozmeňujúceho program	Netýka sa
Dátum nadobudnutia účinnosti rozhodnutia pozmeňujúceho program	Netýka sa
Regióny NUTS, na ktoré sa program vzťahuje	PL214 - Krakowski PL218 - Nowosądecki PL219 - Nowotarski PL21A - Oświęcimski PL225 - Bielski PL22C - Tyski PL821 - Krośnieński PL822 - Przemyski PL823 - Rzeszowski SK031 - Žilinský kraj SK04 - Východné Slovensko SK041 - Prešovský kraj SK042 - Košický kraj

Zložka	Zložka A: CB Program vonkajšej cezhraničnej spolupráce (EÚS, IPA III – cezhraničná spolupráca, NDICI – cezhraničná spolupráca)
---------------	--

1. Stratégia spoločného Programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie

1.1. Programová oblasť (nepovinné pre programy Interreg C)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. a), článok 17 ods. 9 písm. a)

Program sa vzťahuje na cezhraničnú spoluprácu medzi Poľskom a Slovenskom. Vypracovala ho poľsko-slovenská pracovná skupina (PS) a experti. PS tvorili zástupcovia:

- regiónov a euroregiónov,
- EZÚS,
- sociálnych a hospodárskych partnerov,
- občianskej spoločnosti,
- štátnej správy na regionálnej úrovni,
- ministerstiev zodpovedných za regionálny rozvoj v oboch krajinách.

Programový dokument vznikol na základe sociálno-hospodárskej analýzy programovej oblasti (ďalej aj ako „PO“ alebo „pohraničie“), analýzy slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození jeho rozvoja. Boli v ňom zohľadnené skúsenosti z realizácie programov cezhraničnej spolupráce medzi Poľskom a Slovenskom v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020.

PO sa rozprestiera na oboch stranách Karpát. Horské oblasti predstavujú jedinečné bohatstvo pohraničia. Niekedy však obyvateľom pohraničia a turistom sťažujú rýchle a pohodlné cestovanie.

Rozloha PO je viac ako 39 tis. km², z čoho sa takmer 60 % nachádza na poľskej strane.

PO ostáva rovnaké ako v Programe pre roky 2014 – 2020. Vyplýva to z vôle ďalšej spolupráce samospráv a spoločných výziev a potrieb regiónu.

PO zahŕňa:

- v Poľsku – v Sliezskej vojvodstve: subregión Bielsko-Biała a okres Pszczyna v subregióne Tychy; v Malopoľskej vojvodstve: subregióny Osvienčim, Nowy Sącz, Nowy Targ a okres Myślenice v subregióne Krakov; v Podkarpatskej vojvodstve: subregióny Krosno a Przemyśl, okres Rzeszów – mesto a okres Rzeszów – okolie v subregióne Rzeszów,
- na Slovensku – Žilinský samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a okres Spišská Nová Ves v Košickom samosprávnom kraji.

V roku 2018 dosiahol počet obyvateľov PO takmer 5,2 mil., z ktorých približne 70 % žilo na poľskej strane PO. Väčšina slovenskej časti PO mala hustotu obyvateľstva nižšiu ako je celoštátny priemer (111 osôb/km²). V Poľsku bola západná časť PO zaľudnená viac ako je celoštátny priemer (123 osôb/km²). Na východe PO mali hustotu obyvateľstva nad celoštátnym priemerom v podstate iba podkarpatské mestá s postavením okresov.

1.2. Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. b), článok 17 ods. 9 písm. b)

Práce spojené s prípravou Programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 (ďalej aj ako „Program Poľsko – Slovensko“ alebo len „Program“) sa začali v júni 2019 a boli ukončené v decembri 2021. Poľsko-slovenská PS v spolupráci s externými expertmi podrobne analyzovala všetky

silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia PO. Následne vypracovala stromy problémov a stromy cieľov. Zoznam problémov a výziev, ktorým čelí PO je rozsiahly, no spektrum možností rozvoja pohraničia je takisto široké. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky dostupné pre Program vybrala PS štyri najdôležitejšie témy pre spoluprácu:

- životné prostredie a prispôsobenie zmene klímy,
- kultúrne a prírodné dedičstvo, udržateľný cestovný ruch,
- cezhraničná mobilita,
- spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia.

V rámci týchto tém PS definovala výzvy, ktoré môžu byť efektívnejšie vyriešené v poľsko-slovenskom partnerstve, ako keby ich malo Poľsko a Slovensko riešiť samostatne.

Roky 2020 – 2021 sú poznačené pandémiou COVID-19. Nové výzvy, ktoré pandémia COVID-19 priniesla, ovplyvňujú sociálny a ekonomický vývoj PO, prejavujú sa na trhu práce, v cestovnom ruchu, v kultúre, doprave či v cezhraničnej spolupráci.

Socioekonomická situácia v pohraničí, spoločné výzvy

Opis socioeconomickej situácie v pohraničí je založený na najaktuálnejších štatistických údajoch, dostupných počas prípravy *Sociálno-hospodárskej analýzy oprávneného územia* (2019 – 2020). Väčšina týchto údajov pochádza z roku 2018. V prípade absencie údajov boli použité staršie údaje, aj z roku 2016. V porovnaníach sa spravidla zohľadňovalo obdobie 2015 – 2018.

Demografia

Na území PO žije štatisticky mladá spoločnosť (vek do 40 rokov). Vzťahuje sa to predovšetkým na slovenskú časť a južnú časť Malopoľského vojvodstva. V rokoch 2015 – 2018 sa v pohraničí zvýšil podiel obyvateľov v poproduktívnom veku a kleslo percento osôb v produktívnom veku. Nárast podielu obyvateľov v najmladšej predproduktívnej skupine bol

zaznamenaný iba v štyroch územných jednotkách v pohraničí: Rzeszów (+0,9 perc. bodu), Žilinský kraj (+0,2 p. b.), subregión Bielsko-Biała (+0,2 p. b.) a Prešovský kraj (+0,1 p. b.).

Saldo vnútornej a vonkajšej migrácie je výrazne záporné v Žilinskom a Prešovskom kraji a aj v mnohých okresoch vo východnej časti PO (v Poľsku). Znamená to, že odliv ľudí z týchto oblastí (do iných vo svojej krajine alebo do zahraničia) je intenzívnejší ako príliv obyvateľov, ktorí sa v pohraničí usídľujú.

V rokoch 2015 – 2018 stúpol počet obyvateľov PO o približne 17,5 tis., no dlhodobé demografické prognózy pre obe krajiny predpokladajú postupný pokles počtu obyvateľov. Sledované a predpokladané budúce tempo poklesu počtu obyvateľov je vyššie v severnej (poľskej) časti PO. Z vypracovaných analýz vyplýva, že do roku 2030 bude obyvateľstvo pohraničia starnúť a že sa toto územie bude postupne vyludňovať (s výnimkou hlavných mestských centier).

K najväčším výzvam v oblasti demografie patrí:

- obmedzenie odlivu obyvateľov z PO,
- budovanie medzigeneračnej integrácie – to sa týka predovšetkým starších osôb, ktorých podiel bude v rámci populácie pohraničia narastať.

Sociálna oblasť

Školstvo

V posledných rokoch klesá počet žiakov základných škôl. Samotný pokles počtu škôl nie je výrazný. Samosprávy sa snažia prevádzkovať školy aj napriek ich nízkej rentabilite. Časovo náročné dochádzanie do školy obmedzuje rozvojové príležitosti detí (a to aj v prípade, že dopravu zabezpečuje obec).

Väčšina mládeže v PO preferuje všeobecnovzdelávací profil stredných škôl, pretože ho považuje za úvod do štúdia na vysokej škole. Odborné školy boli v oboch krajinách celé roky finančne poddimenzované. V dôsledku toho ponúkali nižšiu úroveň vzdelávania, čo zhoršovalo ich vnímanie zo strany žiakov a rodičov. V posledných rokoch sa kvalita

vzdelávania na odborných školách zlepšuje aj v súvislosti z využívaním fondov EÚ. Tieto školy majú možnosť byť atraktívne pre tých, ktorí chcú získať základy vzdelania pre budúcu profesiu, ale nemajú záujem o štúdium na vysokej škole.

Podiel absolventov vysokých škôl je na Slovensku nižší ako európsky priemer. Poľsko tento priemer výrazne prevyšuje, čo môže byť čiastočne spôsobené väčšou dostupnosťou vysokých škôl na poľskej strane pohraničia. Mnohé z vysokých škôl sú súkromné. Ponúkajú diferencovanú úroveň vzdelávania, čo sa odzrkadľuje napríklad aj vo výsledkoch hodnotenia Poľskej akreditačnej komisie. Poľskí zamestnávateľia vedia, že diplom nie vždy potvrdzuje konkrétne znalosti absolventa. Z tohto hľadiska je v súčasnosti vysokoškolské vzdelanie lepšie hodnotené na slovenskej strane. Diplom z vysokej školy sa na Slovensku naďalej považuje za potvrdenie určitého duševného kapitálu absolventa. Vo všeobecnosti je vysokoškolský uchádzač o prácu hodnotený oveľa lepšie ako ten, kto vysokoškolské štúdium neabsolvoval.

Trh práce

V rokoch 2015 – 2018 sa situácia na trhu práce v rámci PO výrazne zlepšila. Znížila sa celková miera nezamestnanosti. Tento pokles sa najmenej prejavil v skupinách mladých osôb, osôb s najnižším vzdelaním a u dlhodobo nezamestnaných. Znamená to, že medzi nezamestnanými z týchto skupín a pracujúcimi osobami dochádza k čoraz väčším finančným a sociálnym rozdielom.

V celom pohraničí pozorujeme nedostatočné prispôsobenie kompetencií uchádzačov o prácu a zamestnancov potrebám zamestnávateľov. Chýbajú personálne kapacity pre výkon špecializovaných profesií (predovšetkým v oblasti inovatívnych technológií). Podniky potrebujú kvalifikovaných zamestnancov z rôznych odvetví. Zároveň je na miestnom trhu práce príliš veľa nekvalifikovaných pracovníkov. Mnoho je aj absolventov s humanitno-sociálnym alebo umeleckým vzdelaním. Najmä zástupcovia druhej skupiny často nachádzajú zamestnanie v niektorom z veľkých miest mimo PO napr. v Krakove, Katoviciach alebo v Košiciach.

Východná časť pohraničia sa vyznačuje vyšším podielom osôb ohrozených chudobou a odkázaných na sociálnu starostlivosť. Je to oblasť s významným rizikom socioekonomickej marginalizácie. Neustále sa prehĺbuje aj problém nedostatočného sociálneho začlenenia

migrantov a národnostných a etnických menšín (napr. Rómov a Ukrajincov). Okrem problémov na trhu práce, vyplývajúcich napr. z jazykovej bariéry alebo nedostatočných kompetencií, musia títo ľudia prekonávať aj kultúrne rozdiely. Na situáciu na trhu práce v PO mala nepriaznivý vplyv pandémie COVID-19. Jej negatívne následky postihujú predovšetkým obyvateľov pohraničia zamestnaných v cestovnom ruchu, gastronómii, kultúrnych inštitúciách, doprave a ďalších subjektoch zo sektora MSP.

K najväčším výzvam v sociálnej oblasti patrí:

- zosúladenie kompetencií zamestnancov a potrieb zamestnávateľov,
- vytváranie podmienok umožňujúcich osobám v rôznom veku a s rôznym sociálnym postavením získavať potrebné zručnosti a kompetencie.

Hospodárska oblasť

Pohraničie je dynamicky sa rozvíjajúce územie. Hrubý domáci produkt (HDP) v prepočte na jedného obyvateľa je pod úrovňou 75 % priemeru EÚ, avšak rozdiely v úrovni rozvoja sa v pohraničí znižujú. Najlepšie hospodárske výsledky dosahujú severné oblasti PO, predovšetkým Sliezske a Malopoľsko. Tieto oblasti sa vyznačujú vyššou mierou podnikania (chápanou ako vyšší počet podnikov v prepočte na 10 tisíc obyvateľov) ako ostatné časti PO. Severná a západná časť PO je hospodársky lepšie rozvinutá ako južné a východné územia.

Štruktúra podnikov podľa veľkosti alebo podľa druhu vykonávanej hospodárskej činnosti je jednotná v celom pohraničí. Dominujú tu mikro, malé a stredné podniky. Štvrtina celkového počtu podnikov je zameraná na veľkoobchod, maloobchod a servis automobilových vozidiel. Napriek obrovskému prírodnému a kultúrnemu potenciálu predstavujú podniky pôsobiace v oblastiach spojených s cestovným ruchom a rekreáciou iba viac ako 5 % zo všetkých firiem na poľskej strane PO a takmer 14 % na slovenskej strane. V súvislosti s tým sa zdá, že je potrebné zamerať podporu na tento typ subjektov, najmä v súvislosti s krízou v odvetví cestovného ruchu spôsobenou pandemiou COVID-19.

Pohraničie má menší potenciál vo výskumno-vývojovej činnosti (V+V). Najväčšie ľudské zdroje pre oblasť V+V má Malopoľské vojvodstvo a najmenšie stredné Slovensko, kde je

zamestnanosť v tomto sektore takmer desaťnásobne nižšia ako v Malopolsku. Pravdepodobne väčšina ľudských zdrojov ako aj finančných prostriedkov je umiestňovaná mimo PO (v najrýchlejšie sa rozvíjajúcich regiónoch - Katovice, Krakov). Malopolsko a Podkarpatská oblasť majú najvyššie hrubé domáce výdavky na činnosť V+V v prepočte na obyvateľa (príslušne 208 EUR a 89 EUR). Pre porovnanie východné Slovensko malo v rámci PO najnižšie hrubé domáce výdavky na činnosť V+V v prepočte na obyvateľa, t. j. necelých 59 EUR. V posledných rokoch stúpa priemerná výška výdavkov podnikov na V+V v prepočte na obyvateľa PO. V Poľsku je toto tempo rastu výdavkov na V+V o čosi rýchlejšie. Západná časť pohraničia má potenciál rozvoja inovatívnych odvetví hospodárstva (napr. IT riešenia sú silne podporované v žilinskom regióne). Rzeszów a okolité mestá sú sídlom mnohých popredných podnikov z leteckého odvetvia. Vo všeobecnosti sa však zdá, že podniky majú obmedzenú vnútornú motiváciu pre činnosť V+V. Orientácia na V+V najčastejšie závisí od externej finančnej podpory.

K najväčším výzvam v hospodárskej oblasti patrí:

- podpora vzniku a rozvoja podnikov z oblasti cestovného ruchu a rekreácie,
- predchádzanie negatívnym následkom COVID-19 predovšetkým v odvetví cestovného ruchu a rekreácie,
- podpora podnikania a tvorba podmienok pre rozvoj cezhraničnej hospodárskej spolupráce.

Kultúrne a prírodné dedičstvo a cestovný ruch

Podľa poľsko-slovenskej PS má v pohraničí najväčší rozvojový potenciál cestovný ruch. Základom rozvoja cestovného ruchu je jedinečné kultúrne a prírodné dedičstvo nachádzajúce sa na PO.

Kultúrne dedičstvo a prírodné dedičstvo

V pohraničí sa okrem iného nachádzajú:

- dobre zachované súbory pôvodnej vidieckej zástavby a malé mestá,

- zámky, hrady a opevnenia,
- mestské pamiatkové rezervácie,
- múzeá, galérie a knižnice,
- pamiatkové kúpeľné rezervácie,
- skanzeny,
- objekty drevenej architektúry,
- jedinečné príklady zachovanej sakrálnej architektúry,
- iné objekty hmotného dedičstva spojeného s valašskou (pastierskou) kultúrou, archeologické a etnografické artefakty a objekty,
- objekty a komplexy, ktoré sú súčasťou prírodného dedičstva, vrátane území NATURA 2000, národných parkov a prírodných rezervácií.

PO je bohatá na objekty kultúrneho dedičstva (rovnako samostatné, ako aj celé komplexy). Spolu je to takmer 11,5 tis. objektov, z čoho 10 je zapísaných do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Kultivujú sa tradície, kultúra a ľudové remeslo. Pohraničie je preslávené napríklad kožiarskymi výrobkami, výšivkami, drevenými výrobkami a maľbou na sklo. Ľudoví tvorcovia sa venujú okrem iného výrobe ozdôb z krepového papiera, čipkárstvu, keramike a drotárstvu. Pravidelne sa konajú folklórne stretnutia, festivaly ľudovej hudby a podujatia zamerané na propagáciu folklóru, lokálnych produktov a gastronómie. Mnohé pravidelné podujatia majú desaťročia trvajúcu históriu a sú uznávané v Európe i vo svete. Kultúrne dedičstvo je významným dôkazom toho, že na tomto území žili nielen Poliaci a Slováci, ale aj Rusíni, Lemkovia, Židia, Nemci, Valasi, Arméni, Maďari, Rómovia a iné etniká.

Z hľadiska krajinných hodnôt a biodiverzity patrí PO v oboch krajinách k najzácnejším v celoštátnom meradle. Nachádza sa tu približne 300 území NATURA 2000, ktoré spolu predstavujú takmer 56 % rozlohy PO. V pohraničí je 13 národných parkov a 16 chránených krajinných oblastí, ktoré sa rozprestierajú na približne 26 % územia. Na predmetnom území sú tiež biosférické rezervácie UNESCO a mokrade zahrnuté v Ramsarskom dohovore. Až 48 % územia pohraničia pokrývajú ihličnaté a listnaté lesy. PO je bohatá na pramene minerálnych

a termálnych vôd využívaných na liečebné a rekreačné účely. Tieto vody využíva 24 kúpeľov v PO.

Kultúrne a prírodné dedičstvo spájajú hory, ktoré pokrývajú významnú časť PO. Mimoriadne atraktívne sú Tatry, Pieniny a mnohé beskydské pásma, Malá Fatra a Veľká Fatra. Pre turistov sú atraktívne krásne výhľady, početné priesmyky, doliny, tiesňavy alebo prielomy riek a kultúra podmienená hornatým charakterom PO. Možnosť kontaktu s prírodou, vrátane takej, ktorá nebola dotknutá ľudskou činnosťou, a vysoké kultúrne hodnoty – to všetko predstavuje základ a silu cestovného ruchu v pohraničí.

Cestovný ruch

Ponuka cestovného ruchu v pohraničí je vďaka jeho bohatým a rozmanitým prírodným a kultúrnym zdrojom veľmi pestrá.

Cez PO prechádzajú rôzne tematické cesty, napríklad:

- cesty drevenej architektúry,
- cisterciánska cesta,
- gotická cesta,
- cesta technických pamiatok,
- turistická železničná cesta cez Karpaty,
- cesta pútnických miest a miest náboženského kultu.

Medzi obyvateľmi a turistami sú veľmi populárne turistické cyklotrasy. Počet kilometrov sprístupnených cyklistických trás každoročne stúpa. Cez PO prechádza zo severu na juh Európy trasa EuroVelo 11 (niektoré jej úseky boli vybudované v rámci programu Poľsko – Slovensko 2014 – 2020).

V pohraničí je populárny napríklad:

- prírodovedný,
- rekreačný,
- kultúrny
- a kúpeľný cestovný ruch.

Turistická sezóna trvá v PO prakticky celý rok. Ubytovacia základňa je pomerne dobre rozvinutá, hoci jej rozmiestnenie nie je rovnomerné. Lokalizácia ubytovacích zariadení je spojená s takými atraktivitami ako napríklad kultúrne pamiatky, krajinné hodnoty a možnosti rekreácie, oddychu a športu. Najviac objektov a ubytovacích miest sa nachádza v subregióne Nowy Targ a v Žilinskom kraji. Najmenšiu ubytovaciu základňu majú subregióny Tychy, Osvienčim a Przemyśl.

Počet turistov a dĺžku ich pobytu významne ovplyvňuje značka regiónu. Poľské a slovenské samosprávy sú členmi euroregiónov a Európskych zoskupení územnej spolupráce (EZÚS). Spomenuté subjekty sa usilujú o všestranný rozvoj susediacich regiónov, tvorbu nových a rozvoj existujúcich regionálnych značiek cestovného ruchu. Značky spájajú atraktivity a potenciál väčšej geografickej oblasti a vzniká tak integrovaná a rôznorodá ponuka cestovného ruchu. Takýmito značkami sú Beskydy, Tatry, Spiš, Orava a Liptov. Na území Karpatského euroregiónu sa postupne zavádza značka Carpathia. V PO sa rozvíjajú produkty, ako napr. ako „Cesta okolo Tatier“, ktorý bol spolufinancovaný v rámci poľsko-slovenského programu cezhraničnej spolupráce v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020.

V pohraničí vo veľkej miere chýba prepojenie medzi ponukami a produktmi cestovného ruchu. Spolupráca rôznych sektorov a subjektov by mala byť zameraná na vypracovanie spoločných ponúk, vrátane atraktivít a pamiatok prispôsobených potrebám osôb s postihnutím. Jednou z prekážok rozvoja cestovného ruchu je absencia komplexných turistických informácií o kultúrnych a prírodných zdrojoch a bohatých možnostiach trávenia voľného času.

Pandémia COVID-19

Pandémia koronavírusu má závažné negatívne dopady na odvetvie cestovného ruchu v PO. Následky pandémie najviac postihli podniky zo segmentu hotelierstva, gastronómie, dopravy a s nimi prepojené odvetvia. Významným problémom musia čeliť veľké rekreačné strediská a tisíce mikropodnikateľov, ktorí ponúkajú ubytovanie v súkromí, sprievodcovské služby, predaj suvenírov, prepravu osôb a pod. V obchode a službách musela časť prevádzok ukončiť svoju činnosť, ďalšie sú ohrozené úpadkom a ich zamestnanci stratou zamestnania.

Pandémia COVID-19 a s ňou spojené obmedzenia si vynútili presun mnohých foriem aktivít, napr. kultúrnych a vzdelávacích, do virtuálneho prostredia. Kultúrne inštitúcie začali realizovať nové cykly a programy na internete a kultúrne podujatia v on-line forme sa stali každodennosťou.

Presun aktivít do on-line priestoru upriamuje pozornosť na proces digitalizácie prírodného a kultúrneho dedičstva pohraničia a jeho on-line sprístupnenie. Verejnosť má takto prístup ku kultúrnej ponuke, kultúrne inštitúcie realizujú svoju činnosť a kultúrni a kreatívni pracovníci majú možnosť udržať si pracovné miesta.

Významná časť finančných prostriedkov Programu bude určená na socioekonomický rozvoj pohraničia formou stimulovania obnovy sektora cestovného ruchu a kultúry. Takéto riešenie je opodstatnené vzhľadom na bohaté kultúrne a prírodné dedičstvo územia poľsko-slovenského pohraničia. Podporované budú projekty zamerané na riešenie sociálnych a hospodárskych problémov PO spojených napr. so zložitou situáciou po pandémie a spôsobených vojnou na Ukrajine. Je potrebné, aby projekty zohľadňovali odporúčania týkajúce sa zelenej a digitálnej transformácie, inovatívnych prvkov a sociálneho začlenenia.

K najväčším výzvam v oblasti kultúrneho a prírodného dedičstva a cestovného ruchu patrí stimulovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja, napr. prostredníctvom:

- ochrany a zabezpečenia existujúcich prírodných zdrojov a hmotnej kultúry,
- zachovania nehmotnej kultúry,
- udržateľného a čo najširšieho sprístupnenia (vrátane digitalizácie) služieb, objektov, kultúrnych zdrojov a atraktivít cestovného ruchu,
- propagácie prírodných a kultúrnych zdrojov regiónu, vrátane prezentácie miest prístupných pre osoby so špeciálnymi potrebami,
- rozvoja siete spolupracujúcich stredísk cestovného ruchu a kultúrnych centier s cieľom vytvoriť a propagovať spoločné produkty a iniciatívy,
- zriadenia integrovaných cezhraničných informačných turistických systémov uľahčujúcich prístup k bohatej ponuke pohraničia.

Životné prostredie

Biodiverzita a vzácne prírodné územia

Pre životné prostredie pohraničia sú charakteristické už spomínané rozsiahle chránené územia NATURA 2000. Tieto územia chránia o. i. biotopy druhov rastlín a živočíchov ohrozených vyhynutím.

Cez programovú oblasť prechádza niekoľko ekologických koridorov európskeho významu, ktoré plnia dôležitú úlohu v zachovaní biodiverzity. Tie zaisťujú vhodné migračné a potravinové podmienky a útočiská pre zvieratá, umožňujú tiež migráciu rôznych druhov rastlín.

Dôležitú úlohu v zabezpečovaní biologickej rovnováhy plnia lesy. Najväčší podiel lesných plôch majú horské oblasti. Lesy tvoria z krajinného hľadiska vzácne národné parky, chránené krajinné oblasti a prírodné rezervácie, v ktorých žijú vzácne druhy živočíchov, rastlín a húb. Lesné bohatstvo je atraktívne pre turistov, a súčasne je aj zdrojom kultúrnych inšpirácií pohraničia.

Prírodné zdroje v PO si vyžadujú mimoriadnu pozornosť. Investičná činnosť (napr. zastavanie územia, výstavba nových pozemných komunikácií) je príčinou fragmentácie biotopov a narušením celistvosti ekologických koridorov. Zmeny vo využívaní pôdy, zapríčinené napr. zintenzívnením poľnohospodárskej činnosti, vedú k strate druhovej rozmanitosti biotopov a zhoršujú ich stav. Z tohto dôvodu je životné prostredie dôležitou tematickou oblasťou, na ktorú sa Program sústreďuje. Životné prostredie treba chrániť a venovať mu potrebnú starostlivosť, umožňujúcu zachovať ho pre súčasné aj budúce generácie. Vhodný manažment tohto bohatstva umožňuje ľuďom jeho bezpečné využívanie. Tomu sa venujú inštitúcie, ktoré v rámci svojej činnosti chránia ekosystém a chránené druhy. Pre uvedené inštitúcie zabezpečuje Program prostriedky na spolufinancovanie projektov zameraných na ochranu a zachovanie rastlinných a živočíšnych druhov na územiach zastrešených rôznymi formami ochrany prírody v pohraničí.

Ovzdušie

Významný problém, predovšetkým v severozápadnej časti PO, predstavuje vysoká úroveň znečistenia ovzdušia. Je to viditeľné hlavne v mnohých horských kotlinách, predovšetkým v tých, v ktorých sa nachádzajú mestá. Úroveň koncentrácie znečistenia ovzdušia v tomto regióne (hlavne na poľskej strane) významne ovplyvňujú najmä znečisťujúce látky, vrátane prachových častíc, emitované zdrojmi z bytovo-komunálneho sektora. Predmetné znečistenie pochádza hlavne z vykurovacích systémov a systémov ohrevu vody v súkromných domoch, ale aj z malých remeselných podnikov, a len v menšej miere z miestnych priemyselných závodov.

Dôležitú úlohu a veľký potenciál v obmedzovaní znečistenia ovzdušia zohrávajú lesné plochy. Rovnako dôležité sú v tomto prípade informačno-edukačné aktivity vrátane informovania obyvateľstva o škodlivosti spaľovania tuhých palív a odpadov. Veľký potenciál pre budovanie spoločenského povedomia majú iniciatívy spočívajúce v občianskej kontrole kvality ovzdušia, napr. Poľský smogový alarm.

Odpadové hospodárstvo

Pohraničie bojuje s problémami spojenými s nakladaním s odpadom. Je potrebné zlepšiť nakladanie s komunálnym odpadom a zvýšiť úroveň recyklácie. Objem recyklovaného odpadu v oboch krajinách je pod priemerom členských štátov EÚ (približne 46 %). Slovensko recykluje 23 % odpadu, a Poľsko 44 %. Miera recyklácie elektronického odpadu je o čosi lepšia. Priemer pre EÚ predstavuje cca 36 %, na Slovensku je to 40 % a v Poľsku 41 %. Z tohto dôvodu je potrebné popularizovať a šíriť myšlienku modelu obehového hospodárstva.

Dôsledky zmeny klímy a krízové riadenie

Meteorologické a hydrologické podmienky, ktoré sa dynamicky menia v dôsledku pokračujúcej zmeny klímy – spôsobujú o. i. obdobia sucha postihujúce predovšetkým severnú (poľskú) časť PO ako aj požiare. V dôsledku prudkých zrážok, najmä tzv. privalových dažďov, sa v určitých obdobiach nebezpečne zvyšuje hladina vody v povodiach horských riek. Výsledkom sú záplavy a povodne.

Kľúčovým problémom je nedostatočné prispôsobenie územia pohraničia a jeho infraštruktúry ochrany životného prostredia pokračujúcej zmene klímy. Zastaraná hydrotechnická infraštruktúra nezaistuje protipovodňovú ochranu. Nedostatočná rastlinná pokrývka a pribúdajúce spevnené plochy, najmä v urbanizovaných oblastiach, zapríčiňujú nadmerný povrchový odtok vôd. Nedostatočné možnosti zachytávania vody vyplývajúce z úpravy terénu (zelené plochy, poldre) a zhromažďovania zrážkových vôd (vrátane roztopeného snehu) neumožňujú účinne predchádzať následkom privalových dažďov a sucha.

Program bude venovať osobitnú pozornosť aktivitám zameraným na zamedzenie negatívneho vplyvu ľudskej činnosti na klímu a prispôsobenie PO zmene klímy.

V Poľsku a na Slovensku sú systémy krízového riadenia odlišné. Rozdiely sa týkajú o. i. predpisov a právomocí v oblasti ochrany obyvateľstva a krízového riadenia v prípade živelných pohrôm. Nesúladsť predpisov znižuje výkonnosť a predlžuje čas reakcie záchranných zložiek pri spoločných zásahoch v krízových situáciách. Ako nevyhnutné sa javí vypracovanie systémov spolupráce záchranných zložiek ako aj spoločných systémov varovania obyvateľstva (fungujúcich podľa rovnakých princípov).

K najväčším výzvam v oblasti životného prostredia patrí:

- ochrana biodiverzity a obnova priaznivého stavu druhov a biotopov,
- udržanie prepojení a zachovanie celistvosti ekologických koridorov,
- environmentálne vzdelávanie a propagácia aktivít zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia,
- prispôsobenie zmene klímy a zmierňovanie jej následkov, stimulácia efektívnej spolupráce a posilnenie operačnej spôsobilosti záchranných zložiek,
- zlepšenie stavu životného prostredia, najmä ovzdušia a povrchových vôd investíciami do infraštruktúry.

Doprava a pozemné komunikácie

Doprava a pozemné komunikácie predstavujú pre poľsko-slovenskú cezhraničnú spoluprácu ďalšie mimoriadne dôležité témy.

Cestná sieť

Cez PO prechádzajú cestné prepojenia súhrnnej siete TEN-T, diaľnice a rýchlostné cesty, sieť cestných komunikácií národného, regionálneho a miestneho významu. Napriek tomu, že sa cesty neustále rozširujú a modernizujú, cezhraničná cestná infraštruktúra si vyžaduje ďalšie zlepšenia. Nedostatočný počet a predovšetkým kvalita miestnych cezhraničných prepojení sťažuje bezproblémovú mobilitu obyvateľov a ďalší rozvoj cestovného ruchu. Zlá kvalita alebo nedostatok spevnených ciest sťažujú využívanie mnohých objektov cestovného ruchu s cezhraničným významom.

Najslabšie je cestná sieť rozvinutá v subregiónoch Krosno, Przemysl a v Žilinskom samosprávnom kraji.

Uvedené problémy a slabo rozvinutá sieť autobusových a železničných prepojení v pohraničí spôsobuje, že obyvatelia a turisti uprednostňujú ako dopravný prostriedok súkromné vozidlá. Týmto zapríčinená prehustená doprava a obchádzky úzkymi cestami neprispôbenými vysokej intenzite cestnej premávky spôsobujú ujmy životnému prostrediu. Vysoká intenzita cestnej premávky má nepriaznivý vplyv aj na bezpečnosť obyvateľov pohraničia a všetkých účastníkov cestnej premávky. Všeobecne rozšírené používanie súkromných vozidiel významne znižuje dopyt po verejnej doprave.

Neuspokojujúci je tiež stav niektorých mostných objektov a vozoviek ciest. Významným problémom pre celú PO je aj nesúlad technických parametrov ciest. Obmedzenie maximálnej prípustnej hmotnosti vozidiel nad 7,5 t platné pre časť slovenských ciest komplikuje prepravu veľkotonážneho nákladu.

Obmedzenia vyplývajúce zo zlého stavu a nedostatočnej hustoty cestnej siete vedú k záveru, že v súčasnej fáze rozvoja pohraničia nie je vhodné zavádzať pokročilejšie technologicko-informačné riešenia, vrátane systémov na báze umelej inteligencie.

Od roku 2015 je viditeľné mierne zlepšenie rozvoja cezhraničnej cestnej verejnej dopravy. Zabezpečujú ju však hlavne súkromní prepravcovia, čo limituje jej udržateľnosť a konkrétne

spojenia závisia od ich rentability. V roku 2019 bola spustená prvá cezhraničná autobusová linka: Bukowina Tatrzaska – Dolný Kubín, spájajúca poľské Podhalie so slovenskou Oravou. Táto iniciatíva vznikla vďaka podpore poľského štátneho Fondu rozvoja autobusovej prepravy a predpokladala financovanie jej prevádzky z prostriedkov regionálnej a miestnej samosprávy. Spolupráca však nepokračovala a autobusová linka bola pozastavená.

Prepravcovia tiež neprejavili záujem o iniciatívy vypracované v rámci programu 2014 – 2020 spočívajúce v podpore cezhraničnej verejnej dopravy. Uvádzali, že okrem nízkej obsadenosti prepravy tohto druhu je prekážkou aj organizácia verejnej dopravy (rozdiely medzi poľskou a slovenskou legislatívou v preprave osôb).

V programe je vhodné podporovať nové dopravné riešenia, vrátane elektromobility alebo rekreačnej dopravy, ktoré by mohli obmedziť počet premávajúcich súkromných vozidiel. Týka sa to najmä oblastí turistických stredísk a lokalít susediacich s hlavnými prírodnými a kultúrnymi atraktivitami pohraničia.

Železničná sieť

V rámci PO sú funkčné tri cezhraničné železničné prepojenia doplnené o sieť vnútroštátnych železničných tratí v smere východ – západ. Jednou z najdôležitejších je železničná magISTRála C-E 65 Katowice – Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biala – Zwardoń (štátna hranica) – Skalité Serafínov – Čadca – Žilina. Táto magISTRála patrí k VI. Európskemu dopravnému koridoru, ktorý spája pobaltské štáty s krajinami pri Jadranskom mori a na Balkáne. Predmetná magISTRála umožňuje osobnú železničnú dopravu medzi poľskou a slovenskou časťou PO. Druhým dôležitým prepojením je trať Tarnów – Muszyna – Leluchów (štátna hranica) – Čirč – Plaveč – Prešov – Košice. Na úseku Čirč – Košice patrí táto trať k sieti TEN-T. Tretím cezhraničným prepojením fungujúcim v letnej sezóne je trať Nowy Zagórz – Komańcza – Łupków – Medzilaborce. Všetky tieto trate majú turistický potenciál, pretože prechádzajú malebným pásmom Karpát. V prípade poslednej z uvedených tratí sú to napríklad mimoriadne pekné výhľady na dolinu rieky Oslawa a okolie Lupkovského priesmyku.

Napriek realizovaným investíciám (financovaným z národných prostriedkov, ale aj z iných ako program Poľsko – Slovensko programov financovaných zo zdrojov EÚ) je sieť železničnej infraštruktúry naďalej nedostatočná najmä na poľskej strane, predovšetkým v

Podkarpatskom vojvodstve. Dôvodom je okrem iného členitosť územia. Nízky počet cestujúcich (hlavne mimo turistickej sezóny) je príčinou nízkej rentability železničných spojení. Na slovenskej strane, najmä v jej západnej časti, je situácia trochu lepšia. Fungujú tu pohodlné železničné prepojenia s Bratislavou a hlavnými slovenskými centrami cestovného ruchu. Pre zaistenie efektívneho využitia existujúcich vlakových spojení môžu byť užitočné informačno-propagačné aktivity. Vzhľadom na obmedzenú železničnú infraštruktúru nie sú železnice schopné uspokojiť dopravné potreby turistov v plnom rozsahu. Napriek tomu by mala byť železničná doprava prezentovaná ako atraktívna alternatíva cestnej dopravy (napr. na jednodňové, výlety do okolia spojené s poznávaním krajiny počas cestovania). Obyvateľom PO treba zdôrazňovať výhody využívania železničnej dopravy (napr. zníženie smogu v mestách, vyhýbanie sa dopravným zápcham spôsobeným cestovným ruchom a tranzitom). Spoločné propagačné aktivity môžu zvýšiť úroveň využívania existujúcich cezhraničných železničných prepojení.

Je potrebné zdôrazniť, že pandémia COVID-19 mala negatívny vplyv aj na verejnú dopravu (cestnú a železničnú). Zaviedli sa obmedzenia pri cestovaní verejnou hromadnou dopravou. Ľudia boli nútení obmedziť vzájomný kontakt. V rámci možností si najčastejšie vybrali cestu súkromným autom, na bicykli a na kratších vzdialenostiach dokonca aj peší presun. Výsledkom bolo dočasné zastavenie dopravných spojov. Z tohto dôvodu je potrebné dopravný sektor považovať za jedno z odvetví hospodárstva, ktoré pocítilo následky pandémie veľmi výrazne.

Digitálna prístupnosť

V súlade s Border Orientation Paper pre poľsko-slovenské pohraničie (Európska komisia, máj 2019), sa PO z hľadiska prístupnosti digitálnych služieb nachádza pod priemerom EÚ, ktorý predstavuje 68 %. Poľsko dosahuje v tejto oblasti trochu lepšie výsledky ako Slovensko: 63 % vs. 53 %. V mnohých častiach PO je problémom nedostatočná kapacita a rýchlosť telekomunikačných sietí. Klesá počet hlavných telefonických prípojok v prepočte na 1000 obyvateľov, čo zrejme súvisí s rozvojom mobilných telefónnych sietí a s bezdrôtovým pripojením k informačným zdrojom. Veľmi dôležitým faktorom umožňujúcim riadne využívanie informačných technológií je prístup na internet. V poľskej časti pohraničia má

prístup na internet viac ako 86 % domácností. Táto hodnota je zhodná s celoštátnym priemerom. V slovenskej časti PO je prístup na internet diferencovaný a predstavuje 41 % v Žilinskom kraji, 56 % v Prešovskom kraji a 51 % v Košickom kraji. Priemer pre Slovensko predstavuje 54 %.

Treba však zdôrazniť, že mobilný internet sa charakterizuje nižšími rýchlosťami prenosu dát ako drôtové pripojenia a horšou odolnosťou proti pôsobeniu atmosférických podmienok. Zároveň môže byť jeho používanie limitované problémom s dostupnosťou signálu (pomerne častým v horských oblastiach). Z uvedeného dôvodu nemusí sprístupnenie mobilného internetu znamenať nárast jeho efektívneho využívania.

V oboch krajinách, a predovšetkým v severnej (poľskej) časti PO, je viditeľná nízka miera využívania internetu v kontaktoch s orgánmi verejnej správy. Iba 31 % obyvateľov v poľskej časti PO používa internet na tento účel. V slovenskej časti je situácia lepšia, pretože v kontaktoch s orgánmi verejnej správy využíva internet 47 % obyvateľov. Priemer v členských štátoch EÚ je 49 %.

K najdôležitejším výzvam v oblasti dopravy a pozemných komunikácií patrí:

- modernizácia ciest a existujúcich cezhraničných lokálnych a regionálnych prepojení s cieľom zlepšiť dostupnosť pohraničia a prístup k atraktivitám cestovného ruchu s cezhraničným významom,
- vyvíjanie iniciatív v prospech využívania verejnej cestnej a železničnej dopravy, a príprava analýz a štúdií venovaných tejto téme,
- činnosť zameraná na zmiernenie právnych prekážok týkajúcich sa verejnej dopravy medzi Poľskom a Slovenskom.

Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia

Spolupráca medzi obyvateľmi PO a inštitúciami, ktoré pôsobia v pohraničí, zohráva hlavnú úlohu v budovaní vzájomnej dôvery a upevňovaní poľsko-slovenských vzťahov. Obyvatelia a inštitúcie v pohraničí navzájom spolupracujú už mnoho rokov. Ešte pred vstupom Poľska a Slovenska do EÚ bolo veľa cezhraničných iniciatív a malých infraštruktúrnych projektov podporovaných z prostriedkov programu Phare CBC.

Samosprávy, združenia samospráv ako aj sociálni a hospodárski partneri spolupracujú v rámci euroregiónov. V pohraničí pôsobí Euroregión Beskydy (Poľsko – Česká republika – Slovensko), Euroregión Tatry (Poľsko – Slovensko) a najväčší – Karpatský euroregión (Poľsko – Slovensko – Ukrajina – Maďarsko – Rumunsko). Poľské časti euroregiónov sú zapojené do implementácie Fondu malých projektov (FMP) už od obdobia predvstupových programov.

V PO pôsobia tiež dve Európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS): TATRY a TRITIA. EZÚS majú cezhraničný charakter a právnu subjektivitu. Môžu manažovať finančné prostriedky pochádzajúce z európskych fondov. Euroregióny a EZÚS realizujú projekty prispievajúce k sociálnemu a hospodárskemu rozvoju prihraničných oblastí.

Cezhraničná spolupráca medzi inštitúciami v pohraničí sa realizuje aj v rámci štandardných projektov. Najviac sú do cezhraničnej spolupráce zapojené verejné inštitúcie. Vznikajú iniciatívy organizované vzdelávacími, kultúrnymi inštitúciami a zástupcami záchraných zložiek ako hasičský zbor, hraničná polícia alebo zdravotnícka záchraná služba. Realizované projekty sa týkajú napríklad:

- budovania a upevňovania sociálnych väzieb,
- realizácie edukačných a kultúrnych iniciatív,
- ochrany a propagácie miestnych pamiatok a atraktivít cestovného ruchu,
- bezpečnosti,
- aktivít na zlepšenie široko chápanej kvality života obyvateľov pohraničia.

Uvedené formy spolupráce (štandardné projekty a malé projekty) boli a sú spolufinancované v rámci jednotlivých programových období z prostriedkov poľsko-slovenského programu Interreg (2004 – 2006, 2007 – 2013, 2014 – 2020).

Napriek dobrej spolupráci inštitúcií a obyvateľov PO je potrebné vynaložiť ešte mnoho úsilia v oblasti zmierňovania prekážok vyplývajúcich z právnych a administratívnych rozdielov alebo rozdielnych postupov platných v Poľsku a na Slovensku.

Pandémia COVID-19 mala negatívny dopad na rozvoj cezhraničnej spolupráce. Sťažila realizáciu už rozbehnutých projektov aj tvorbu nových. Týka sa to predovšetkým aktivít v oblasti vzdelávania, kultúry a posilňovania sociálnych väzieb.

K najväčším výzvam v oblasti spolupráce medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia patrí:

- zmierňovanie administratívnych a právnych prekážok pre cezhraničnú spoluprácu,
- stimulovanie ďalšej cezhraničnej inštitucionálnej spolupráce,
- upevňovanie a posilňovanie sociálnych väzieb v pohraničí a vzájomnej dôvery.

Výber hlavných oblastí intervencie

Poľsko-slovenská PS vybrala štyri kľúčové oblasti podpory (priority) v rámci Programu pre roky 2021 – 2027, ktoré sú v súlade s cieľmi Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Sú to:

1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie

Táto oblasť realizuje predpoklady druhého cieľa politiky EÚ Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility. Program bude podporovať dva špecifické ciele:

- štvrtý – Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy,
- siedmy – Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia.

2. Prepojenejšie pohraničie

Táto oblasť realizuje predpoklady tretieho cieľa politiky EÚ Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility. Program bude podporovať druhý špecifický cieľ – Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility.

3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie

Táto oblasť realizuje predpoklady štvrtého cieľa politiky EÚ Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv. Program bude podporovať šiesty špecifický cieľ – Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie.

4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia

Táto oblasť realizuje predpoklady špecifického cieľa programov Interreg „Lepšia správa spolupráce“.

Program bude podporovať tieto akcie:

- prvá – posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán (akcia a),
- tretia – budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“ (akcia c).

Priority Programu spadajú do stratégie Európskej zelenej dohody, ktorej cieľmi sú napr.:

- ochraňovať, šetriť a zveľaďovať prírodný kapitál EÚ a chrániť zdravie a blaho občanov pred environmentálnymi rizikami a vplyvmi.
- chrániť biodiverzitu,
- zavádzať digitálne technológie,
- propagovať multimodálnu dopravu,
- umožniť rekvalifikáciu a zvyšovanie odborných znalostí,

- propagovať udržateľne investície.

Pri výbere projektov sa budú uplatňovať kritéria uprednostňujúce zelené riešenia. Tieto kritéria budú prispôsobené charakteru intervencie vo všetkých prioritách Programu.

V oblasti ochrany životného prostredia sa budú realizovať edukačné aktivity. Ich úlohou bude zmena postojov a popularizácia ekologických postupov medzi verejnosťou. Týmto spôsobom bude Program podporovať environmentálne a klimatické ciele politiky súdržnosti.

Okrem tohto bude prioritou 3. prispievať k uplatňovaniu zásad Nového európskeho Bauhausu, o. i. prostredníctvom občianskej participácie.

V každej oblasti podpory musia byť projekty realizované v poľsko-slovenskom partnerstve a musia mať cezhraničný charakter.

Horizontálne princípy, vrátane Charty základných práv Európskej únie, zaručenie rodovej rovnosti, nediskriminácia a prístupnosť a princíp udržateľného rozvoja budú uplatňované vo všetkých prioritách a v každej fáze realizácie Programu od jeho prípravy cez implementáciu po hodnotenie.

Zaistenie rovnosti príležitosti žien a mužov a predchádzanie diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo svetonázoru, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie je kľúčovým princípom v každej fáze realizácie Programu.

V každej fáze prípravy a realizácie Programu sa bude uplatňovať princíp udržateľného rozvoja.

Všetky subjekty zapojené do Programu, orgány Programu a žiadatelia aj prijímatelia, sú viazané dodržiavaním princípu rovnosti príležitostí a nediskriminácie, vrátane prístupnosti pre osoby s postihnutím a princípu rovnosti príležitostí žien a mužov.

Podobne bude realizovaný aj princíp udržateľného rozvoja, ktorý je cieľom vo všetkých prioritách Programu.

V priebehu implementácie Programu sa bude výber dodávateľov riadiť zákonom o verejnom obstarávaní. Od prijímateľov sa bude vyžadovať uplatňovanie kritérií založených na kvalite a výpočte nákladov životného cyklu produktu. Tam, kde je to možné, budú v postupoch verejného obstarávania zohľadňované environmentálne aspekty (napr. kritériá zeleného

verejného obstarávania), sociálne aspekty a uplatňované stimuly pre zavádzanie inovatívnych riešení.

Vo všetkých projektoch, v ktorých sa predpokladajú infraštruktúrne aktivity, bude overovaná udržateľnosť investície v zmysle čl. 65 nariadenia (EÚ) 2021/1060. Vo fáze predkladania žiadosti o poskytnutie finančného príspevku pre projekt budú musieť žiadatelia uviesť spôsob, akým plánujú zabezpečiť financovanie prevádzkovania/finančnú udržateľnosť ukončeného projektu v období 5 rokov od dátumu jeho vyúčtovania.

V rámci Programu bude fungovať centrálny informačný systém (CST2021), ktorý umožňuje zber a výmenu údajov medzi všetkými orgánmi Programu a prijímateľmi. Ide o komplexný nástroj na podporu implementácie, monitorovania, hodnotenia, finančného riadenia, overovania a auditu. CST2021 spĺňa požiadavky stanovené v čl. 69 ods. 6 a 8 a v prílohách XVIII. a XIV. k nariadeniu (EÚ) 2021/1060.

Skúsenosti využité počas prípravy Programu

V rámci procesu definovania prioritných tém spolupráce pre roky 2021 – 2027 poľsko-slovenská PS zohľadnila:

- sociálno-hospodársku analýzu pohraničia,
- silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja PO – SWOT analýzu,
- skúsenosti s realizáciou poľsko-slovenských programov cezhraničnej spolupráce v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020,
- výsledky dotazníkových prieskumov, ktorých sa zúčastnili potenciálni prijímatelia Programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027,
- zhodnotenie skúseností,
- dostupné finančné prostriedky, ktoré bude mať Program Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 k dispozícii,
- iné programy dostupné pre Poľsko a Slovensko (financované z prostriedkov EÚ).

Sociálno-hospodárska analýza a SWOT analýza

PS v spolupráci s externými expertmi vypracovala sociálno-hospodársku analýzu PO. Analýza je zameraná na dôležité oblasti života obyvateľov pohraničia a poľsko-slovenskej cezhraničnej spolupráce. Sú v nej tiež uvedené hlavné výzvy, ktorým musí čeliť PO a možný rozsah podpory v rámci Programu.

Analýza upriamuje osobitnú pozornosť na prírodné a kultúrne dedičstvo, ktoré je najväčším bohatstvom pohraničia. Tieto zdroje vyžadujú ďalšiu ochranu, propagáciu a udržateľné využívanie v prospech cestovného ruchu. Okrem toho sú nevyhnutné investície do cestnej dopravy. Modernizácia cestnej infraštruktúry s cezhraničným významom, ktorá vedie k štátnej hranici a zavedenie dopravy nepoškodzujúcej životné prostredie majú uľahčiť obyvateľom mobilitu v PO. Analýza kladie tiež dôraz na význam ďalšieho rozvoja poľsko-slovenskej spolupráce medzi obyvateľmi pohraničia a medzi poľskými a slovenskými inštitúciami.

Skúsenosti s realizáciou poľsko-slovenských programov

PS zohľadnila aj skúsenosti z cezhraničnej spolupráce medzi Poľskom a Slovenskom v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020. Od roku 2007 mali prijímatelia najväčší záujem o aktivity v oblasti ochrany kultúrneho a prírodného dedičstva a zlepšenia dopravnej dostupnosti územia pohraničia. Dopyt po investíciách do cezhraničnej cestnej infraštruktúry presahuje dostupné prostriedky. V programovom období 2014 – 2020 bola na cestné projekty dodatočne presunutá časť nevyčerpaných prostriedkov pôvodne určených na multimodálnu dopravu a vzdelávanie. Záujem bol aj o projekty zamerané na ochranu biodiverzity a propagáciu potenciálu cestovného ruchu. V rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020 sa realizovali malé projekty v rámci strešných projektov, ktorých správcami boli poľské strany euroregiónov a slovenské vyššie územné celky. Vďaka skúsenostiam získaným počas realizácie malých projektov sa môžu inštitúcie a rôzne organizácie úspešnejšie uchádzať o väčšie finančné prostriedky dostupné v štandardných projektoch. Úspešné ukončenie malého projektu a dobrá spolupráca so zahraničným partnerom je často dôvodom pre realizáciu ďalších spoločných iniciatív.

Doterajšími výsledkami realizovaných projektov je o. i. vytýčenie alebo označenie viac ako 3 700 km cezhraničných turistických chodníkov, obnova viac ako 110 objektov kultúrneho dedičstva a modernizácia alebo výstavba takmer 350 km ciest. V rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020 zrealizovali partneri z Poľska a zo Slovenska viac ako 190 štandardných projektov a 1 100 malých projektov.

Investície v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva, cezhraničnej dopravnej dostupnosti a životného prostredia boli na základe výsledkov dotazníkového prieskumu realizovaného v roku 2019 medzi členmi PS označené ako prioritné. Tieto oblasti sa tiež často uvádzali v dotazníkovom prieskume (v roku 2020) realizovanom medzi potenciálnymi prijímateľmi Programu. Podobne ukázal veľký záujem o tieto oblasti aj dotazníkový prieskum realizovaný na prelome rokov 2020/2021, reflektujúci vplyv pandémie na možnosť predkladania žiadostí o poskytnutie finančných príspevkov v rámci uvedených oblastí podpory Programu.

Zhodnotenie skúseností

Poľské a slovenské inštitúcie v pohraničí sa aktívne zapájajú do širších partnerstiev v nadnárodných, medziregionálnych, národných a regionálnych programoch. Výsledky takýchto projektov sa využívajú pri plánovaní aktivít v pohraničí a predstavujú cenný prínos pre ich väčšiu súdržnosť.

Príkladom zhodnotenia aktivít implementovaných v pohraničí je projekt CRinMA, ktorý získal finančný príspevok v rámci programu Interreg Európa 2014 – 2020. Jeho cieľom je zaistiť väčšiu podporu a ochranu cezhraničných horských oblastí a ich kultúrnych zdrojov. Jednou z aktivít pre zlepšenie regionálnych politík je vypracovanie odporúčaní pre Program Poľsko – Slovensko 2021 – 2027. Skúsenosti partnerov projektu vychádzajú z programov Interreg 2014 – 2020 realizovaných v horských oblastiach, ktoré patria k nasledujúcim štátom: Poľsku, Slovensku, Španielsku a Portugalsku (POCTEP) a Francúzsku a Taliansku (ALCOTRA).

Iným príkladom zhodnotenia skúseností v pohraničí sú projekty vytvárajúce úseky cyklotrás a s nimi prepojené atraktivity cestovného ruchu v rámci „Cesty okolo Tatier“. Prvé z týchto aktivít boli financované z programu Phare CBC ešte pre vstupom Poľska a Slovenska do EÚ. Ďalšie etapy boli realizované nielen v rámci PSC (Interreg PL-SK), ale aj v rámci regionálnych programov (napr. Malopoľský regionálny operačný program 2007 – 2013, Regionálny

32
Tento dokument je v súlade s princípmi prístupnosti

operačný program Malopoľského vojvodstva 2014 – 2020, Systém podpory euroregionálnych aktivít (SPERA) 2007 – 2008, verejná úloha v oblasti cestovného ruchu Maršalkovského úradu Malopoľského vojvodstva s názvom „Pohostinné Malopoľsko“ 2017, 2019, 2020). V rámci týchto programov bola o. i. vypracovaná dokumentácia jednotlivých investičných etáp, boli vybudované úseky cyklistických chodníkov, doplnková infraštruktúra pre cyklistov a vznikli nové atraktivity historickej, kultúrnej a prírodnej povahy.

Doplnením a rozšírením projektu „Trasa valašskej kultúry“ realizovaného z prostriedkov PSC Poľsko – Slovensko 2014 – 2020 je projekt „Trasa valašskej kultúry v poľsko-ukrajinskom pohraničí“ spolufinancovaný v rámci programu Poľsko – Bielorusko – Ukrajina 2014 – 2020. Trasa valašskej kultúry je medzinárodnou kultúrnou cestou, ktorá propaguje a chráni miestne historicko-kultúrne dedičstvo. Oba tieto projekty realizujú spoločný cieľ – obnovu pastierskych tradícií a vytvorenie integrovaného produktu cestovného ruchu, ktorý bude popularizovať valašskú pastiersku kultúru poľsko-slovensko-ukrajinského pohraničia.

Dostupné finančné prostriedky

Počas prípravy Programu PS zohľadnila nižšiu finančnú alokáciu pre Program v porovnaní s programovým obdobím 2014 – 2020. Rozpočet Programu predstavuje okolo 130 mil. eur z EFRR, pričom v období 2014 – 2020 to bolo okolo 178 mil. eur z EFRR. Z tohto dôvodu sa PS sústredila na výzvy, ktorým bude možné v rámci cezhraničnej spolupráce čeliť efektívnejšie. Časť problémov pohraničia uvedených v sociálno-hospodárskej analýze bude vyriešená alebo zmiernená vďaka aktivitám financovaným z národných prostriedkov a z iných programov financovaných EÚ.

Súlad so strategickými dokumentmi

Program zohľadňuje strategické ciele Stratégie EÚ pre región Baltského (EUSBSR) a Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia). Aktivity podporované v rámci Programu sú zhodné s cieľmi oboch stratégií. Avšak vzhľadom na jeho lokálny dosah a relatívne malý rozpočet môže mať Program minimálny dopad na realizáciu cieľov oboch stratégií.

Program podporuje hlavné ciele Územnej agendy 2030: Spravodlivú Európu a Zelenú Európu z hľadiska propagácie perspektív rozvoja všetkých oblastí a spoločností a ochrany životného prostredia. Program je zhodný predovšetkým s prioritou 1c uvedenej agendy propaguje úlohu stabilnej cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce v oblasti rozvoja trhu práce, mobility a spolupráce medzi inštitúciami. Okrem toho je 1. prioritou Programu prepojená s prioritou 2a tejto agendy. Týmto spôsobom Program podporuje aktivity v oblasti adaptácie na zmenu klímy, krízového riadenia, ochrany biodiverzity a starostlivosti o prírodné a kultúrne dedičstvo Európy.

Program je v súlade aj s návrhom Makroregionálnej stratégie pre Karpatský región. Jej hlavným cieľom je posilniť konkurencieschopnosť a atraktívnosť Karpatského makroregiónu s využitím jedinečného prírodného a kultúrneho dedičstva a vnútorného rozvojového potenciálu. Tento cieľ bude dosiahnutý prostredníctvom podpory troch prioritných oblastí: Konkurencieschopné Karpaty, Zelené Karpaty a Súdržné Karpaty. Aktivity naplánované v rámci 1. priority sú v súlade s II. prioritnou oblasťou: Zelené Karpaty; aktivity v rámci 2. priority spadajú do III. prioritnej oblasti: Súdržné Karpaty. Priorita č. 3 sa spája s I. prioritnou oblasťou: Konkurencieschopné Karpaty.

Aktivity, ktorých cieľom je vypracovať Makroregionálnu stratégiu pre Karpatský región, vychádzajú z existujúcich foriem spolupráce v karpatskej oblasti, napr. z Karpatského dohovoru. V tomto dokumente sa štáty zaviazali ku komplexnej spolupráci v oblasti ochrany a trvalo udržateľného rozvoja Karpát, okrem iného s cieľom zlepšiť kvalitu života miestnych komunít, posilniť miestne hospodárstvo a chrániť prírodné hodnoty a kultúrne dedičstvo.

Program je zhodný aj s Konceptiou územného rozvoja Slovenska (KÚRS), ktorá je základným strategickým dokumentom pre oblasť územného rozvoja krajiny. Definuje hlavné smery rozvoja, centrá rozvoja a úlohu hlavných sídelných centier, určuje tiež rozvojové osi.

Program je v súlade so stratégiami regionálneho rozvoja Podkarpatského, Malopoľského a Sliezskeho vojvodstva: Stratégiou rozvoja vojvodstva – „Podkarpatské vojvodstvo 2030“, Stratégiou rozvoja vojvodstva – „Malopoľsko 2030“ a Stratégiou rozvoja Sliezskeho vojvodstva „Sliezske 2030“. Predpokladá sa súlad Programu aj so vznikajúcimi troma programami rozvoja Žilinského, Prešovského a Košického samosprávneho kraja (Program

hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja) na roky 2021 – 2027. Týka sa to predovšetkým aktivít realizovaných v rámci 1., 2. a 3. priority Programu.

Súlad a komplementárnosť s inými programami

V PO sú okrem Programu Poľsko – Slovensko dostupné aj iné formy podpory spolufinancované z európskych prostriedkov v rámci programového obdobia 2021 – 2027. PO sa – v celku alebo čiastočne – prekrýva s územím, na ktorom je realizovaná podpora v rámci:

- iných cezhraničných programov Interreg: Poľsko – Ukrajina, Slovenská republika – Česká republika, Česká republika – Poľsko, Slovenská republika – Maďarsko a Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina,
- regionálnych programov pre Sliezske, Malopoľské a Podkarpatské vojvodstvo (na Slovensku nie sú podobné regionálne programy),
- makroregionálneho programu Východné Poľsko (na Slovensku sa analogické riešenia nerealizujú),
- národných programov (na Slovensku bude vytvorený jeden národný program – Operačný program Slovensko),
- nadnárodných programov Interreg Stredná Európa a Región Baltského mora,
- medziregionálneho programu Interreg Európa,
- programov spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu (ESF+),
- programov Rozvoja vidieka spolufinancovaných z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV),
- mechanizmov na podporu obnovy a odolnosti (poľský *Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności* a slovenský *Plán obnovy a odolnosti*).

V štyroch oblastiach je intervencia z uvedených programov tematicky zhodná s podporou poskytovanou v rámci programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027.

Prvou oblasťou je starostlivosť o životné prostredie. Aktivity zamerané na ochranu prírodných zdrojov sú naplánované o. i. v programe Poľsko – Ukrajina, Česká republika – Poľsko, Slovenská republika – Česká republika či Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina. Navyše, tematika ochrany prírodných zdrojov je rozpracovaná v rámci regionálnych operačných programov a sektorových národných programov. Aj program Stredná Európa obsahuje špecifické ciele spojené so životným prostredím: zvýšenie odolnosti voči zmene klímy a ochrana životného prostredia. Projekty podporujúce udržateľné nakladanie s prírodnými zdrojmi a aktivity v oblasti klímy sa predpokladajú aj v EPFRV. V poľskom a slovenskom nástroji na obnovu a zvyšovanie odolnosti sú tiež uvedené aktivity zamerané na prispôsobenie zmenám klímy, ochranu prírody a obmedzenie degradácie životného prostredia.

V programe pre región Baltského mora sa v tejto oblasti predpokladá realizácia podobných aktivít ako v Programe Poľsko – Slovensko 2021 – 2027. (Prvý z uvedených programov sa sústreďuje napr. na podporovanie energetickej transformácie a rozvoj obehového hospodárstva).

Druhá oblasť súvisí s rozvojom cestovného ruchu. V cezhraničných programoch (napr. Poľsko – Ukrajina, Česká republika – Poľsko alebo Slovenská republika – Česká republika) sa podpora sústreďuje na posilnenie potenciálu prihraničných oblastí. Národné a regionálne operačné programy predpokladajú skôr bodovú intervenciu (napr. zameranú na vzácne historické objekty, umelecké diela s veľkou kultúrnou hodnotou). Napriek tomu môže mať podpora rozvoja turisticko-rekreačného zázemia v predmetnej časti PO, vďaka podpore poskytnutej mimo Programu, pozitívny vplyv na ostatné územie pohraničia a môže prilákať turistov do tejto oblasti.

Boj proti socioekonomickej kríze spôsobenej pandémiou COVID-19 spočívajúci v stimulovaní obnovy sektorov hospodárstva spojených s cestovným ruchom a kultúrou sa uskutoční o. i. prostredníctvom ESF+. Tento fond bude podporovať ekologickú, digitálnu a voči dôsledkom krízy odolnú obnovu investovaním do pracovných miest, služieb a zvyšovaním spôsobilostí. Tieto ciele budú tiež realizovať poľské a slovenské mechanizmy na podporu obnovy a odolnosti. Slovenský *Plán obnovy a odolnosti* sa bude sústreďovať aj na renováciu verejných historických objektov.

Tretia oblasť sa týka dopravy. Program Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 sa sústreďuje na modernizáciu cestnej infraštruktúry s cezhraničným významom, ktorá vedie k štátnej hranici, a na komunikačné riešenia prospešné pre životné prostredie. Program Východné Poľsko a Operačný program Slovensko sa zameriavajú na financovanie výstavby a modernizácie štátnych a krajských ciest, rozvoj železničnej siete a dopravnej infraštruktúry v rámci subregiónov. Prostriedky programu Stredná Európa sú určené na zdokonaľovanie politík súvisiacich s udržateľnou dopravou, a nie na financovanie samotnej cestnej infraštruktúry. Ciele týkajúce sa nízkouhlíkovej dopravy a rozvoja železničnej dopravy sa budú realizovať aj v rámci mechanizmov na podporu obnovy a odolnosti.

Štvrtá oblasť je charakteristická pre programy Interreg a spojená s podporou spolupráce medzi inštitúciami a obyvateľmi. Integrácia osôb z rôznych krajín alebo kultúr učí otvorenosti a tolerancii. Z tohto dôvodu budovanie vzájomnej dôvery podporované z rôznych programov Interreg pomáha rozvíjať medziludské vzťahy založené na vzájomnej úcte a záujme.

Mnohé iniciatívy a podporné programy implementované v PO sú koordinované. Zástupcovia tých istých samospráv, a tiež rôznych inštitúcií alebo ich zväzov a združení, sú v jednotlivých programoch členmi Monitorovacích výborov (MV). Vďaka tomu majú súhrnné informácie o plánovaných a realizovaných aktivitách na danom území a/alebo v danej tematickej oblasti. Inštitúcie s reálnym vplyvom na podobu intervencie v jednotlivých programoch vyvíjajú snahu o zosúladenie podpory realizovanej v PO. Okrem toho orgány Programu (RO, NO, SpS a RKB) dohliadajú na prenos informácií medzi Programom Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 a ostatnými iniciatívami.

1.3. Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov Interregu, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm.(c)

Tabuľka 1

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
<p>2. cieľ politiky – Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie,</p>	<p>iv) podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy.</p>	<p>Priorita</p> <p>1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie</p>	<p>Výzva, akou je zmena klímy, vyžaduje nápravné opatrenia na globálnej úrovni. Zároveň je potrebné, aby boli na miestnej úrovni realizované opatrenia zmierňujúce následky zmeny klímy.</p> <p>Následky zmeny klímy sú výrazne viditeľné v pohraničí, ako príklad môžeme uviesť nasledujúce poveternostné javy:</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
<p>zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility</p>			<ul style="list-style-type: none"> • silné a nárazové vetry, • prudké búrky a privalové dažde (spôsobujúce povodne a záplavy), • obdobia sucha, <p>ktoré môžu ohroziť bezpečnosť obyvateľov a zapríčiniť škody na majetku a infraštruktúre (napr. zaplavené cesty, poškodené elektrické vedenia).</p> <p>Výber tohto cieľa umožňuje realizáciu projektov zmierňujúcich následky zmeny klímy. Vďaka investíciám by sa mala obmedziť škála ohrození spôsobených extrémnymi poveternostnými javmi. Z tohto dôvodu bude dôležitá realizácia aktivít, ktoré:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minimalizujú negatívne následky javov vyplývajúcich zo zmeny klímy (napr. zelené steny, dažďové záhrady, vreckové parky, revitalizácia

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>vodných tokov a mokradí, rekultivácia a správne obhospodárenie záplavových území vrátane tvorby prírodných poldrov, čo je charakteristické pre tzv. zelenú a modrú infraštruktúru),</p> <ul style="list-style-type: none"> • uľahčujú cezhraničnú spoluprácu záchranných zložiek v rozsahu krízového riadenia a odstraňovania následkov živelných pohrôm zriadením systémov/pravidiel spolupráce, jednotných/podobných na oboch stranách hranice, napr. systémov monitorovania poveternostných javov a rýchleho varovania, • zvyšujú povedomie obyvateľov o ekologických riešeniach (informačno-propagačné aktivity prezentujúce najlepšie z ekologického hľadiska riešenia a z nich vyplývajúce prínosy).

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>Účinnosť aktivít zameraných na zmierňovanie následkov zmeny klímy v PO vyžaduje rovnaké zapojenie poľskej a slovenskej strany. Cezhraničná spolupráca v tejto oblasti umožní vypracovať jednotné postupy a systémy prevencie, monitoringu, reagovania a odstraňovania následkov krízových situácií spôsobených extrémnymi poveternostnými javmi.</p> <p>Predchádzanie zmene klímy je v súčasnosti dôležitým prvkom strategických dokumentov a politík na rôznych implementačných úrovniach (od miestnej po svetovú). Zapojenie uvedeného cieľa do Programu podporí globálne snahy v predmetnej oblasti.</p> <p>Podpora sa bude poskytovať vo forme finančného príspevku.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
<p>2. cieľ politiky – Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility</p>	<p>vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia</p>	<p>Priorita 1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie</p>	<p>Prírodné zdroje, krásy krajiny a jej rozmanitosť sú bohatstvom PO a tvoria jeho turistickú atraktivnosť. Sociálno-hospodárska analýza ukázala, že tieto územia patria v Poľsku a na Slovensku k najzázračnejším.</p> <p>Zachovanie vysokej miery biodiverzity rastlín a živočíchov vyskytujúcich sa v pohraničí má obrovský poznávací význam. Zachovanie biodiverzity je tiež veľmi dôležité pre budúce generácie. V súvislosti s tým je nevyhnutná ochrana životného prostredia v PO, ale súčasne aj účinné a udržateľné využitie jeho prírodných zdrojov na oboch stranách hranice.</p> <p>Výber tohto cieľa umožňuje realizovať projekty, ktoré budú:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chrániť a zlepšovať stav vzácnych prírodných území napr. formou ochrany týchto území pred nadmerným zaťažením cestovným ruchom (tzv. <i>soft</i>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p><i>guideing</i>), uľahčia migrácie živočíchov, umožnia zriaďovať maloplošné chránené územia a pod.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bojovať s inváznymi druhmi, ktoré predstavujú hrozbu pre unikátny biosystém pohraničia, • rozširovať cezhraničnú spoluprácu v oblasti sledovania migrácie živočíchov a reakcie v krízových situáciách, v oblasti zachovania ekologických koridorov, tvorenia foriem ochrany prírody, monitorovania prírodných hrozieb a ich oznamovania, o. i. vypracovaním príslušných analýz, stratégií, spracúvania informácií, organizovania tematických workshopov, • podporovať budovanie verejného povedomia o biodiverzite vrátane aktivít umožňujúcich

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>pozorovanie ekosystémov (prírodovedné náučné chodníky).</p> <p>Je potrebné, aby boli investície realizované v rámci tejto priority prepojené s podporou biodiverzity a aby prispievali k zachovaniu prírodného dedičstva PO v dobrom stave.</p> <p>Podpora sa bude poskytovať vo forme finančného príspevku.</p>
<p>3. cieľ politiky –</p> <p>Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility</p>	<p>ii) Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného</p>	<p>Priorita 2.</p> <p>Prepojenejšie pohraničia</p>	<p>Problémy súvisiace s cezhraničnou mobilitou, napr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obmedzená dopravná dostupnosť, • nízka kvalita cestnej infraštruktúry, • nedostatky v oblasti sprievodnej (doplňkovej) infraštruktúry <p>spomaľujú socioekonomický rozvoj pohraničia.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
	prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility		<p>Dlhý čas prejazdu a nízky komfort cestovania sťažujú každodenné kontakty. Dôsledkom toho sú prekážky pre cezhraničnú spoluprácu a absencia možnosti naplno využívať turistický potenciál PO.</p> <p>Neprispôsobenie ciest potrebám verejnej dopravy, absencia prvkov obmedzujúcich vplyv ciest na životné prostredie (priechody pre živočíchy, protihlukové steny), zlý technický stav, nedostatočná kapacita ciest, kvôli ktorej v niektorých lokalitách vznikajú – hlavne v turistickej sezóne – dopravné zápchy, nekvalitná dažďová kanalizácia odvádzajúca zrážkové vody priamo do prírodných nádrží alebo tokov majú negatívny vplyv na stav životného prostredia.</p> <p>Výber predmetného cieľa umožní realizáciu projektov, ktorých výsledkom by malo byť zlepšenie cestnej</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>infraštruktúry v prihraničnom pásme a zlepšenie dopravnej dostupnosti cezhraničných atraktivít cestovného ruchu v pohraničí. Ďalšími predpokladanými výsledkami aktivít majú byť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie a prehĺbenie socioekonomických vzťahov v pohraničí, • zamedzenie negatívneho vplyvu automobilovej dopravy na životné prostredie modernizáciou ciest a zavedením ekologických riešení, ktoré zvýšia dostupnosť objektov cestovného ruchu (napr. elektromobility). <p>Aktivity, ktoré budú odpoveďou na výzvy uvedené v kapitole 1.2., t. j.</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<ul style="list-style-type: none"> • iniciatívy podporujúce využívanie verejnej cestnej a železničnej dopravy, analýzy a štúdie venované tejto problematike, • zmierňovanie právnych prekážok týkajúcich sa cezhraničnej verejnej dopravy medzi Poľskom a Slovenskom <p>budú realizovať partnerské verejné inštitúcie v rámci projektov spadajúcich pod cieľ Interreg (a).</p> <p>Podpora sa bude poskytovať vo forme finančného príspevku.</p>
4. cieľ politiky - Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv	vi) Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja,	Priorita 3. Tvorivé a turisticky atraktívnejšie pohraničie	Udržateľný cestovný ruch založený na kultúrnom a prírodnom dedičstve predstavuje najväčší potenciál poľsko-slovenského pohraničia a je základom jeho rozvoja.

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
	sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie		<p>Kultúrne a prírodné bohatstvo PO zahŕňa o. i.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jedinečné prírodné územie poľských a slovenských Karpát, ktoré tvorí mnoho malebných horských pásem, • objekty kultúrneho hmotného a nehmotného dedičstva, • územia NATURA 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, biosférické rezervácie UNESCO a mokrade zahrnuté v Ramsarskom dohovore. <p>Aktivity na ochranu a udržateľné využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva pohraničia podporované v rámci Programu majú umožniť integrovaný rozvoj oblastí cestovného ruchu a kultúrnych oblastí:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zavádzaním digitálnych technológií,

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovaním princípov Európskej zelenej dohody so zohľadnením iniciatívy Nového európskeho Bauhausu, • spoluprácou so súkromným sektorom, • ponúkaním spoločných produktov cestovného ruchu • a propagovaním PO ako atraktívnej destinácie cestovného ruchu. <p>V rámci aktivít sa napríklad bude realizovať renovácia kultúrnych pamiatok, rozšírenie turistických chodníkov, rozvoj a propagácia spoločných ponúk cestovného ruchu, zvyšovanie kvalifikácií a získavanie nových digitálnych zručností v odvetví kultúry a cestovného ruchu.</p> <p>Projekty budú podporovať hospodársky rozvoj územia pohraničia a majú umožniť udržanie existujúcich pracovných miest. Je potrebné, aby súčasťou projektov bola občianska participácia a verejné konzultácie</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>návrhov projektov, ktorých sa zúčastnia rôzne skupiny dotknutých osôb. Cieľom týchto konzultácií je zvýšiť dostupnosť a užitočnosť výstupov projektov pre cieľové skupiny a zabezpečiť, aby si projekty navzájom nekonkurovali, ale spolupracovali.</p> <p>Aktivity financované v rámci Programu môžu prispieť k dosiahnutiu nasledujúcich výsledkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie potenciálu kultúrneho cestovného ruchu, • udržateľné využívanie a ochrana existujúcich kultúrnych a prírodných zdrojov, • udržanie a tvorba nových pracovných miest aj pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením, • rozvoj miestnej identity obyvateľov pohraničia a posilnenie medzigeneračných väzieb.

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			Podpora sa bude poskytovať vo forme finančného príspevku.
Špecifický cieľ Interreg – Lepšia správa programov Interreg	a) posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán	Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia	<p>Pôjde o podporu spolupráce medzi verejnými inštitúciami a rôznymi organizáciami zameranú na zlepšenie sociálnej a hospodárskej súdržnosti pohraničia.</p> <p>Naplánované sú aktivity, ktoré napr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posilnia inštitucionálne kapacity orgánov verejnej správy, • posilnia spoluprácu medzi inštitúciami v oblasti riešenia spoločných cezhraničných problémov týkajúcich sa verejnoprospešných služieb, vrátane verejnej dopravy, • prispievajú k zmierneniu administratívnych prekážok sťažujúcich spoluprácu inštitúcií,

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<ul style="list-style-type: none"> • prispieť k tvorbe priaznivej atmosféry a podmienok pre rozvoj hospodárskej spolupráce. <p>Posilnenie potenciálu poľských a slovenských orgánov verejnej správy, vrátane zvýšenia efektivity ich práce, by malo nepriamo podporiť realizáciu ostatných cieľov Programu.</p> <p>Podporované inštitúcie budú schopné ponúknuť aktivity lepšie prispôsobené potrebám obyvateľov PO.</p> <p>Opatrenia zamerané na zmierňovanie administratívnych a úradných prekážok v oboch krajinách majú zvýšiť efektivitu spoločne naplánovaných intervencií.</p> <p>Výmena skúseností, dobrej praxe a uľahčenie nadväzovania nových kontaktov medzi poľskými a slovenskými mikro, malými a strednými podnikmi</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>príspeje k posilneniu cezhraničných hospodárskych väzieb a zaistí podmienky pre ďalší rozvoj spolupráce.</p> <p>Podpora sa bude poskytovať vo forme finančného príspevku.</p>
Špecifický cieľ Interreg – lepšia správa spolupráce	c) budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi v pohraničí	<p>Rozvojový potenciál PO spočíva v neustálom budovaní dôvery a vzťahov medzi obyvateľmi Poľska a Slovenska. Dôkazom toho sú iniciatívy zdola, ktoré sú odpoveďou na spoločné výzvy a problémy. No prekážkou pre realizáciu toho typu aktivít sú niekedy organizačné a finančné záležitosti.</p> <p>Pre posilnenie záujmu o spoluprácu a obmedzovanie prekážok, ktoré ju sťažujú, bude možné spolufinancovať aktivity zamerané na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budovanie a rozvoj cezhraničných partnerstiev fungujúcich v rôznych oblastiach sociálneho života

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>(predovšetkým kultúry, ekológie, cestovného ruchu),</p> <ul style="list-style-type: none"> • propagáciu myšlienky cezhraničnej spolupráce najmä medzi mladou generáciou, • podporu spoločnej identity obyvateľov pohraničia. <p>Realizácia uvedených aktivít sa má odzrkadliť v mnohorozmernom zvýšení kvality života v pohraničí. Spolupráca poľskej a slovenskej strany je základom budovania identity značky/imidžu pohraničia a spoločného riešenia problémov dôležitých pre toto územie. Spoločné aktivity môžu prispieť k realizácii predmetného cieľa.</p> <p>Podpora sa bude poskytovať vo forme finančného príspevku.</p>

2. Priority

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.1. Priorita 1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.1.1. Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Vybrané typy aktivít:

1. zmierňovanie negatívnych následkov zmeny klímy v cezhraničnom meradle vrátane následkov živelných pohrôm,
2. zlepšenie spolupráce v oblasti krízového riadenia vrátane výmeny skúseností / spoločných školení záchranných zložiek / štandardizácie vybavenia záchranných zložiek na území pohraničia,
3. analýzy, výskumy a stratégie, akčné plány a pilotné riešenia, ktorých cieľom je predchádzať negatívnym následkom zmeny klímy v cezhraničnom meradle, najmä následkom živelných pohrôm,

4. edukačno-propagačné aktivity zvyšujúce povedomie obyvateľov o aktivitách v oblasti adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy, ktoré sa budú realizovať výlučne ako doplnkové aktivity pre prvé tri typy aktivít.

Vybrané aktivity sú odpoveďou na potrebu vypracovať riešenia zmierňujúce následky extrémnych poveternostných javov vyplývajúcich zo zmeny klímy. Uvedené aktivity majú umožniť adaptáciu na zmenu klímy a zároveň majú predchádzať rizikám a zvyšovať odolnosť voči živelným pohromám.

Predpokladajú sa napríklad nasledujúce investície: zakladanie dažďových záhrad, výstavba zelených stien a striech, tvorba malých vodozadržných objektov a projekty zamerané na zadržiavanie a zhromažďovanie zrážkovej vody. S cieľom zvýšiť ekologické povedomie obyvateľov pohraničia a priblížiť im aktivity umožňujúce adaptáciu na zmenu klímy môžu verejné subjekty získať podporu z Programu na realizáciu zámerov, ktoré budú príkladom dobrej praxe a vzorom proekologických riešení.

Prostriedky Programu budú určené aj na projekty predkladané záchrannými zložkami. Bude možné vypracovať systémy spolupráce v oblasti varovania, monitorovania a reagovania v krízových situáciách a v prípade meniacich sa atmosférických podmienok, najmä v horských oblastiach. Navyše sú naplánované školenia rôzneho druhu, výmena skúseností a inovátnych riešení medzi záchrannými zložkami a spoločné cvičenia súvisiace s cezhraničnými záchrannými zásahmi. Aktivity v tejto oblasti môžu tiež zohľadňovať investície posilňujúce organizačnú spôsobilosť záchranných zložiek, napr. zakúpenie špeciálnej techniky a softvéru nevyhnutných pre realizáciu spoločných cezhraničných zásahov a zavedenie systémov monitorovania, varovania, reagovania a krízového riadenia.

Analýzy, výskumy a stratégie majú uľahčiť definovanie hlavných prekážok v oblasti krízového riadenia a určenie spôsobov riešenia spoločných problémov. Pilotné aktivity umožnia overiť navrhované riešenia v praxi. Vďaka nim bude možné posúdiť, či navrhované metódy odstraňovania prekážok poskytujú požadovaný efekt a týmto spôsobom znížiť riziko neúspechu navrhovaného riešenia. Vyvíjané aktivity majú popularizovať zavádzanie inovátnych a digitálnych riešení, a inovátnych technológií v oblasti monitorovania,

varovania, reagovania a krízového riadenia. Pilotné aktivity umožnia tiež testovať nové riešenia (napr. technológie) a propagovať ich používanie.

Mäkké a investičné projekty budú povinne podporované edukačno-propagačnými aktivitami (napr. konferencie na záver projektu, stretnutia a prednášky) adresovanými obyvateľom pohraničia. Vďaka tomu sa zvýši ekologické povedomie obyvateľov – spoznajú tematiku a možnosti zavádzania adaptačných a preventívnych opatrení na zmenu klímy a oboznámia sa s postupmi pri živelných pohromách.

Vzdelávacie projekty týkajúce sa adaptácie na zmenu klímy a predchádzania riziku spojenému so živelnými pohromami a katastrofami, realizované samostatne, a nie ako súčasť investičných projektov, môžu byť realizované v rámci FMP, ktorý spadá pod cieľ Interreg (c).

Plánované aktivity nadväzujú na výsledky programu pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE), ktorého cieľom je zmierňovanie následkov zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy. Ide predovšetkým o riešenia zamerané na znižovanie emisií skleníkových plynov, znečistenia ovzdušia a hladiny koncentrácie ozónu pochádzajúceho z prírodných zdrojov (napr. z rastlín, ktoré tvoria zelenú infraštruktúru).

Plánované typy aktivít boli ohodnotené ako zhodné so zásadou „výrazne nenarušiť“ (angl. *No Significant Harm*), pretože vzhľadom na ich charakter sa neočakáva, že budú mať akýkoľvek významný negatívny vplyv na životné prostredie. V prípade projektov, v ktorých sa predpokladajú infraštruktúrne aktivity, budú tieto aspekty dodatočne overované vo fáze hodnotenia žiadostí o poskytnutie finančného príspevku. Projekty, ktoré by mohli podstatne poškodiť životné prostredie nebudú podporované z prostriedkov Programu.

Projekty realizované v rámci tohto cieľa budú napĺňať ciele Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Plánované aktivity spadajú pod cieľ 13. Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania.

2.1.1.2 Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
1	2.iv	RCO 116	Spoločne vypracované riešenia	Počet spoločne vypracovaných riešení	0	21
1.	2.iv	RCO 115	Spoločne organizované cezhraničné verejné podujatia	Počet spoločných podujatí	0	52
1	2.iv	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	74
1	2.iv	RCO 84	Spoločne vypracované pilotné akcie vykonávané v rámci projektov	Počet pilotných aktivít	0	11
1	2.iv	RCO 83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Počet stratégií/ akčných plánov	0	28

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	2.iv	RCR 79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Počet stratégií/ akčných plánov	0	2021	20	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
1	2.iv	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	59	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
1	2.iv	RCR 104	Riešenia implementované alebo rozvíjané organizáciami	Počet implementovaných alebo rozvíjaných riešení	0	2021	11	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	

2.1.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- návštevníci – turisti, kúpeľní hostia a osoby navštevujúce PO z pracovných dôvodov.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. samosprávy a zložky krízového riadenia (o. i. polícia, hasičský zbor, horská záchranná služba, vodná záchranná služba, záchranná zdravotná služba).

2.1.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Aktivity sú určené pre celú PO. Intervencie súvisiace s predchádzaním živelným pohromám (napr. sucho, povodeň) sú zamerané predovšetkým na horské oblasti, v ktorých je tento problém obzvlášť výrazný.

2.1.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3) písm. e) bod v)

Program nebude využívať finančné nástroje. Kvôli plánovanému rozsahu intervencie, charakteru predpokladaných typov potenciálnych prijímateľov (verejné inštitúcie) a typom projektov nebude využívanie finančných nástrojov predstavovať pridanú hodnotu realizácie Programu. Predpokladáme, že projekty nebudú generovať významný čistý príjem.

2.1.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Kódy pre dimenziu 1 – Oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.iv	058 Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: povodne a zosuvy pôdy (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	6 529 062,00
1	EFRR	2.iv	059 Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: požiare (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	4 780 641,00
1	EFRR	2.iv	060 Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: iné, napr. búrky a suchá (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	4 780 641,00
1	EFRR	2.iv	173 Podpora inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán s cieľom realizovať projekty a iniciatívy územnej spolupráce v cezhraničnom, nadnárodnom, námornom a medziregionálnom kontexte	1 500 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.iv	01 Nenávratný príspevok	17 590 344,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 –mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.iv	33 Nie je určené územné zameranie	17 590 344,00

2.1.2. Špecifický cieľ: Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.1.2.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Vybrané typy aktivít:

1. ochrana biodiverzity a zlepšenie stavu území vzácných z prírodného hľadiska,
2. predchádzanie šíreniu a výskytu invázných druhov,
3. analýzy, stratégie, akčné plány, pilotné riešenia zamerané na ochranu alebo tvorenie foriem ochrany prírody a zachovanie cezhraničných ekologických koridorov,
4. edukačno-propagačné aktivity zamerané na zvýšenie verejného povedomia o biodiverzite (len ako doplnenie prvých troch typov aktivít).

Vybrané aktivity majú prispievať k zachovaniu vzácného prírodného dedičstva PO v nezhoršenom stave a k zvýšeniu jeho biodiverzity.

Podporu získajú projekty zamerané na ochranu a zlepšenie stavu vzácných prírodných území, napr.: tvorba priepustov pod pozemnými komunikáciami, udržiavanie celistvosti ekologických koridorov, ochrana chránených území pred nadmerným zaťažením spôsobeným cestovným ruchom, doplňujúca výsadba stromov.

Okrem toho budú financované projekty, ktoré prispievajú k predchádzaniu negatívnym následkom šírenia sa invázných nepôvodných druhov a k zmierňovaniu týchto následkov. V rámci projektov sa budú zavádzať aj nápravné opatrenia spočívajúce v odstraňovaní, kontrole a izolácii populácií nepôvodných invázných druhov.

V Programe je naplánované, že na aktivity zamerané na ochranu prírody a zlepšenie stavu vzácnych prírodných území a predchádzanie šíreniu invázných druhov bude určené minimálne 50 % alokácie pre tento cieľ.

V realizovaných projektoch bude pozornosť upriamená na možnosť sprístupnenia zachovalých prírodných území na vzdelávacie účely a účely cestovného ruchu, zároveň budú chránené proti negatívnemu vplyvu cestovného ruchu na stav životného prostredia (napr. limitovaním počtu osôb navštevujúcich vzácne prírodné územia).

V rámci projektov zameraných na ochranu prírody a udržanie foriem ochrany prírody (vrátane cezhraničných ekologických koridorov) budú pripravované analytické dokumenty. Tieto dokumenty budú tvoriť základ pre vypracovanie územných plánov podporujúcich zachovanie a ochranu existujúcich migračných koridorov, revitalizáciu zdegradovaných úsekov vodných tokov a pod. Analytické projekty budú podľa možnosti podporované pilotnými aktivitami, v rámci ktorých sa budú realizovať predmetné formy ochrany prírody a zachovania koridorov.

Okrem preventívnych a ochranných opatrení budú realizované aj projekty zamerané na monitorovanie následkov znečistenia ovzdušia pre ekosystém a poskytujúce možnosť spoznávať a pozorovať životné prostredie, napr. prírodovedné náučné chodníky.

V rámci mäkkých a investičných projektov budú povinne realizované edukačno-propagačné aktivity (napr. konferencie na záver projektov, stretnutia, prednášky, výklady). Predmetné aktivity budú medzi obyvateľmi pohraničia propagovať princípy udržateľného hospodárenia a využívania prírodných zdrojov, potrebu udržania ekologických koridorov a zachovania biodiverzity.

Plánované typy aktivít boli ohodnotené ako zhodné so zásadou „výrazne nenarušiť“ (angl. *No Significant Harm*), pretože vzhľadom na ich charakter sa nepredpokladá, že budú mať akýkoľvek významný negatívny vplyv na životné prostredie. V prípade projektov, v ktorých sa predpokladajú infraštruktúrne aktivity, budú tieto aspekty dodatočne overované vo fáze hodnotenia žiadostí o poskytnutie finančného príspevku. Projekty, ktoré by mohli podstatne poškodiť životné prostredie, nebudú z prostriedkov Programu podporované.

Projekty realizované v rámci tohto cieľa budú naplňovať ciele Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Plánované aktivity spadajú pod cieľ 15. Chrániť, obnovovať a podporovať trvalo udržateľné využívanie pozemných ekosystémov, trvalo udržateľne manažovať lesné hospodárstvo, bojovať proti premene krajiny na púšť a zastaviť spätnú degradáciu krajiny a stratu biodiverzity.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.1.2.2 Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
1	2.vii	RCO 116	Spoločne vypracované riešenia	Počet spoločne vypracovaných riešení	0	9
1	2.vii	RCO 115	Spoločne organizované cezhraničné verejné podujatia	Počet spoločných podujatí	2	23
1	2.vii	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	33
1	2.vii	RCO 84	Spoločné pilotné aktivity vykonávané v rámci projektov	Počet pilotných aktivít	0	5
1	2.vii	RCO 83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány.	Počet stratégií/ akčných plánov	0	12

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	2.vii	RCR 79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Počet stratégií/ akčných plánov	0	2021	8	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
1	2.vii	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	26	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
1	2.vii	RCR 104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Počet implementovaných alebo rozvíjaných riešení	0	2021	5	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	

2.1.2.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods.3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- turisti a návštevníci, ktorí budú prichádzať do PO z dôvodu dobrej kvality životného prostredia.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. vlastníci, správcovia a prevádzkovatelia prírodných objektov a komplexov, lesnícke inštitúcie a organizácie a ich organizačné jednotky a organizácie zaoberajúce sa ochranou a propagáciou prírody.

2.1.2.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využitia integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO, v ktorej sa nachádzajú mimoriadne vzácne cezhraničné prírodné územia, napríklad národné parky, chránené krajinné oblasti, biosférické rezervácie UNESCO, mokrade zahrnuté v Ramsarskom dohovore, územia NATURA 2000, sieť ekologických koridorov ECONET.

2.1.2.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 4 písm. e) bod v)

Program nebude využívať finančné nástroje. Kvôli plánovanému rozsahu intervencie, charakteru predpokladaných typov potenciálnych prijímateľov (verejné inštitúcie) a typom projektov nebude využívanie finančných nástrojov predstavovať pridanú hodnotu realizácie Programu. Predpokladáme, že projekty nebudú generovať významný čistý príjem.

2.1.2.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.vii	078 Ochrana, obnova a udržateľné využívanie lokalít sústavy Natura 2000	3 878 594,00
1	EFRR	2.vii	079 Ochrana prírody a biodiverzity, prírodné dedičstvo a zdroje, zelená a modrá infraštruktúra	3 878 593,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.vii	01 Nenávratný príspevok	7 757 187,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.vii	33 Nie je určené územné zameranie	7 757 187,00

2.2. Priorita 2. Prepojenejšie pohraničie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.2.1. Špecifický cieľ: Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.2.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Vybrané typy aktivít:

1. zlepšenie kvality cestnej infraštruktúry cezhraničného charakteru so zohľadnením aspektov udržateľnej dopravy,
2. zlepšenie dostupnosti atraktivít cestovného ruchu s cezhraničným významom zavedením verejnej dopravy a/alebo iných ekologických dopravných prostriedkov v mimomestských oblastiach.

Tieto aktivity reflektujú problém sťažených sociálnych a hospodárskych kontaktov obyvateľov pohraničia, čo je zapríčinené slabo rozvinutou cestnou infraštruktúrou s cezhraničným významom, často aj v zlom stave, a problém obmedzeného prístupu k atraktivitám v PO pre turistov.

Cezhraničnou cestnou infraštruktúrou sa rozumejú cesty spolu s cestnými inžinierskymi objektmi nachádzajúce sa vo vzdialenosti max. 30 km od štátnej hranice, ktoré súčasne vedú priamo k nej, ako aj úseky ciest spájajúce sa s cestami vedúcimi priamo k hranici. Atraktivity

72
Tento dokument je v súlade s princípmi prístupnosti

cestovného ruchu s cezhraničným významom sú také, za hodnotou ktorých prichádzajú obyvatelia a turisti zo susednej krajiny.

Členitosť územia pohraničia obmedzuje cestnú infraštruktúru a má vplyv na jej technický stav. Na jednej strane sú hory nepochybne výhodou poľsko-slovenského pohraničia, na druhej strane predstavujú prirodzenú prekážku sťažujúcu fyzické kontakty v rámci sociálnych a hospodárskych vzťahov a v rámci cestovného ruchu.

Starostlivosť o dobrý technický stav existujúcich cestných prepojení v prihraničnom pásme by mala prispieť k oživeniu rozvoja a k integrácii spoločného trhu cestovného ruchu v pohraničí založeného na jeho hodnotách. Kvalitnejšie cesty znamenajú nielen komfort a bezpečnosť cestovania, ale aj plynulejšiu premávku, najmä v špičke turistických sezón. Z tohto dôvodu majú projekty zamerané na cestnú infraštruktúru, financované z prostriedkov Programu, nepriamo prispievať k realizácii cieľov Európskej zelenej dohody.

Realizovať sa budú predovšetkým tie projekty, v rámci ktorých sú naplánované prestavby a rekonštrukcie (modernizácie) ciest zlepšujúce dostupnosť verejnej dopravy a bezpečnosť cestovania – napr. úpravy šírky úsekov ciest a zákrut uľahčujúce pohyb autobusov, zastávkových zálivov a pod. Jedným z kritérií hodnotenia projektov bude prispôbenie rekonštruovanej/modernizovanej cesty potrebám verejnej dopravy.

Modernizácia ciest bude zahŕňať aj výstavbu napr.: chodníkov pre chodcov, chodníkov pre chodcov a cyklistov, ochranných zelených pásov, bezpečnostných zariadení pozemných komunikácií a cestných zvodidiel a zábradlí. Zohľadní tiež riešenia prospešné pre životné prostredie (napr. priepusty pod cestami pre malé živočíchy, dažďovú kanalizáciu a systém úvodného čistenia zrážkových vôd). Vzhľadom na technický stav ciest a neprispôbenie niektorých z nich potrebám verejnej dopravy nevidíme možnosť nahradiť plánované aktivity inými. Prvky cestnej infraštruktúry naplánované na realizáciu by mali zlepšiť funkčnosť, bezpečnosť, plynulosť cestnej premávky a môžu prispieť k zlepšeniu stavu životného prostredia.

Projekty, v rámci ktorých bude riešená cestná infraštruktúra, budú zakotvené v regionálnych a/alebo miestnych stratégiách rozvoja a plánoch modernizácie ciest (príslušné odôvodnenie bude potrebné vo fáze predkladania žiadosti o poskytnutie finančného príspevku pre

projekt). Plánované aktivity majú zapadať do poľských a slovenských národných programov obmedzovania znečistenia ovzdušia a programov ochrany ovzdušia (ak boli pre dané územie vypracované). Pred modernizáciou každej cesty bude vypracovaná analýza potrieb odôvodňujúca jej realizáciu a analýza vplyvov realizácie daného zámeru na životné prostredie. V tejto analýze budú definované o. i. opatrenia zmiernujúce prípadný vplyv modernizovanej cesty na životné prostredie, napr. protihlukové steny, ochranné zelené pásy, priepusty pod cestami pre migrujúce druhy živočíchov a pod. Uvedené aspekty budú zohľadňované počas hodnotenia žiadostí o poskytnutie finančného príspevku pre projekt.

Za prioritné sa budú považovať investície v mimomestských oblastiach.

Druhý typ aktivít bude plne zameraný na zelené, pre životné prostredie prospešné, riešenia umožňujúce dostať sa k atraktivitám cestovného ruchu. Tieto riešenia umožnia znížiť počet osobných vozidiel parkovaných na miestach, ktoré na to nie sú určené (napr. v obytnej zóne, pri vjazdoch na pozemky, na okraji lesa). Program bude podporovať projekty zamerané na napr. elektromobilitu. Budú to dopravné prostriedky nezaťažujúce životné prostredie, ktorými bude možné cestovať priamo k atraktivitám cestovného ruchu z existujúcich záchytných parkovísk, napr. električka hromadná doprava, bicykle a pod. Existujúce parkoviská budú môcť byť prispôbené na nabíjanie elektrických vozidiel a vybavené digitálnymi zariadeniami na riadenie cestnej premávky, napr. tabuľami zobrazujúcimi aktuálny počet voľných miest. Uvedené aktivity prispievajú k zníženiu emisie CO₂ (uhlíka) a týmto k ochrane klímy a životného prostredia.

V rámci priority 3. bude možné realizovať projekty zamerané na výstavbu/ rozšírenie/ modernizáciu cyklochodníkov doplnujúcich existujúcu sieť cyklotrás a uľahčujúcich prístup k objektom kultúrneho dedičstva.

Lepší prístup k objektom prírodného a kultúrneho dedičstva prispeje k rozvoju a lepšej integrácii cestovného ruchu v pohraničí. Vyvíjané aktivity vďaka tomu posilnia výsledky projektov realizovaných v rámci priority 3. Zabezpečenie ľahšieho prístupu k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu pre obyvateľov pohraničia iste zvýši záujem o miestnu ponuku múzeí, galérií a pod. Vďaka tomu sa zvýši povedomie obyvateľov PO o ich histórii a kultúrnom dedičstve. Projekty tohto druhu majú prispieť aj k zvýšeniu mobility obyvateľov a zvýšiť ich účasť na socioekonomickom živote pohraničia.

Plánované typy aktivít boli ohodnotené ako zhodné so zásadou „výrazne nenarušiť“ (angl. *No Significant Harm*), pretože vzhľadom na ich charakter sa nepredpokladá, že budú mať akýkoľvek významný negatívny vplyv na životné prostredie. V prípade projektov, v ktorých sa predpokladajú infraštruktúrne aktivity, budú tieto aspekty dodatočne overované vo fáze hodnotenia žiadostí o poskytnutie finančného príspevku. Projekty, ktoré by mohli podstatne poškodiť životné prostredie nebudú z prostriedkov Programu podporované.

Projekty realizované v rámci tohto cieľa budú naplňovať ciele Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Plánované aktivity spadajú pod cieľ 9. Vybudovať pevnú infraštruktúru, podporovať inkluzívnu a trvalo udržateľnú industrializáciu a posilniť inovácie.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz:

článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.2.1.2 Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
2	3.ii	RCO 46	Dĺžka rekonštruovaných alebo modernizovaných ciest – mimo TEN-T	Kilometre	0	47
2	3.ii	RCO 116	Spoločne vypracované riešenia	Počet spoločne vypracovaných riešení	0	4

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
		RCR 55	Používatelia novovybudovaných, rekonštruovaných, zlepšených alebo modernizovaných ciest za rok	Osobokilometer/rok	6 500 000	2021	13 000 000	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
2	3.ii	RCR 104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Počet implementovaných alebo využívaných riešení	0	2021	2	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	

2.2.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods.3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- návštevníci, napr. turisti a osoby prechodne sa zdržiavajúce v pohraničí z pracovných dôvodov.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. jednotky územnej samosprávy, ich združenia, im podriadené organizácie a správcovia verejných komunikácií.

2.2.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO.

2.2.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program nebude využívať finančné nástroje. Kvôli plánovanému rozsahu intervencie, charakteru predpokladaných typov potenciálnych prijímateľov (verejné inštitúcie) a typom projektov nebude využívanie finančných nástrojov predstavovať pridanú hodnotu realizácie Programu. Predpokladáme, že projekty nebudú generovať významný čistý príjem.

2.2.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

78

Tento dokument je v súlade s princípmi prístupnosti

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	EFRR	3.ii	090 Novovybudované alebo vylepšené iné národné, regionálne a miestne prístupové cesty	20 005 741,00
2	EFRR	3.ii	109 Multimodálna doprava (iná ako mestská)	3 000 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (EUR)
2	EFRR	3.ii	01 Nenávratný príspevok	23 005 741,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	EFRR	3.ii	33 Nie je určené územné zameranie	23 005 741,00

2.3. Priorita 3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. d)

2.3.1. Špecifický cieľ: Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.3.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Vybrané typy aktivít:

1. podpora rozvoja cezhraničných konkurencieschopných / inovatívnych / integrovaných produktov / služieb / ponúk cestovného ruchu s cieľom zvýšiť úlohu kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji a sociálnom začlenení,
2. zachovanie, prístupnenie a propagácia hmotného a nehmotného kultúrneho a prírodného dedičstva s cezhraničným významom,
3. tvorba systémov informácie a propagácie cestovného ruchu popularizujúcich PO ako atraktívnu destináciu cestovného ruchu,
4. tvorba ľudského kapitálu a zlepšovanie informovanosti predovšetkým propagáciou riešení z oblasti udržateľného cestovného ruchu a požiadaviek Európskej zelenej dohody (vrátane Nového európskeho Bauhausu) a digitálnych zručností.

Hospodárstvo pohraničia je vo veľkej miere závislé od sektorov cestovného ruchu a kultúry. Rozvoj ponuky kultúrneho cestovného ruchu umožní plne využiť potenciál kultúry a cestovného ruchu na obnovu hospodárstva, sociálne začleňovanie a sociálne inovácie.

Výsledkom zvýšenia turistickej hodnoty kultúrneho dedičstva pohraničia bude jeho väčšia príťažlivosť. Podporované budú výlučne projekty dôležité pre cezhraničný rozvoj PO.

Predmetné projekty prispievajú k budovaniu spoločnej identity Poliakov a Slovákov a zvyšujú rozpoznateľnosť pohraničia ako atraktívnej destinácie kultúrneho cestovného ruchu. Bodové infraštruktúrne projekty bez cezhraničného dopadu nebudú financované.

Vybrané aktivity umožnia vytvoriť a úspešne propagovať spoločné produkty lepšie prispôbené potrebám rôznych cieľových skupín. Zmodernizovaná infraštruktúra cestovného ruchu a rekreačná infraštruktúra, vrátane výstavby cyklochodníkov dopĺňujúcich existujúcu sieť cyklotrás, digitalizácia zdrojov a multimediálne prezentácie umožnia plňšie využiť potenciál pohraničia.

Realizované projekty prispievajú k rozvoju udržateľného cestovného ruchu. Budú podporovať aktivity propagujúce eko-inovácie a ekologické modely podnikania, využívanie recyklovaných materiálov a energicky efektívne technológie prospešné pre životné prostredie.

Veľmi dôležitým prvkom Programu je zapájanie rôznych sociálnych skupín a zástupcov rôznych sektorov do tvorby a implementácie projektov v sektoroch kultúry a cestovného ruchu. Takýto prístup umožní lepšie definovať potreby týchto odvetví a využiť ich potenciál na zvyšovanie úrovne a kvality života. Občianska participácia a dialóg s osobami, na ktoré je zameraný projekt umožnia určiť nové aktivity, použiť efektívnejšie spôsoby uspokojovania sociálnych potrieb v pohraničí, princípy udržateľného rozvoja a upresniť smery realizácie projektov. V ich dôsledku budú môcť vzniknúť projekty zamerané na sociálne inovácie, ktoré budú zavádzať nové alebo zdokonalené produkty, služby, procesy a platformy. Sociálne inovácie budú vznikať v spolupráci s verejným a súkromným sektorom, umeleckým a vedeckým prostredím, neziskovými organizáciami a miestnou komunitou. Medzisektorová spolupráca bude prispievať k rozvoju sociálnej aktivizácie a napr. k zachovaniu pracovných miest v PO. Prínosy majú byť citeľné pre všetkých záujemcov (súkromný a verejný sektor, obyvatelia a turisti). Týmto spôsobom bude občianska participácia aj reakciou Programu na iniciatívu Nový európsky Bauhaus.

Pre racionálnejšie investovanie do oblasti dedičstva a cestovného ruchu bude Program propagovať prax územných konzultácií, teda konzultácií návrhov výstupov a/alebo projektov s miestnou komunitou. Vďaka tomu sa budú zdroje a potenciál PO lepšie využívať a manažovať, projekty sa nebudú opakovať, ale vzájomne dopĺňať.

Modernizovaná infraštruktúra by mala zodpovedať výzvam zelenej a digitálnej transformácie a udržateľného životného štýlu (Nový európsky Bauhaus). Pre účinnejšiu podporu uvedených zmien budú prostriedky Programu určené na tvorbu ľudského kapitálu (školenia zvyšujúce kompetencie v sektore cestovného ruchu, kultúry a kreatívneho priemyslu). Program poskytne tiež možnosť rekvalifikácie pre zamestnancov iných odvetví, ktorí chcú pracovať v sektore cestovného ruchu. Projektyz oblasti vzdelávania budú zamerané predovšetkým na tematiku riešenú v rámci Európskej zelenej dohody, zvyšovanie digitálnych zručností a presadzovanie udržateľného rozvoja v PO.

Novinkou je dostupnosť Programu pre súkromný sektor. Výsledkom spolupráce verejných inštitúcií s malými a strednými podnikmi môže byť napr. väčšia finančná stabilita realizovaných investícií. Odporúča sa, aby investície do udržateľného cestovného ruchu zohľadňovali kultúrne a prírodné hodnoty dedičstva, a súčasne generovali príjmy, ktoré budú následne určené na udržanie výstupov projektov.

Aktivity vyvíjané v rámci uvedeného špecifického cieľa majú posilniť občiansku angažovanosť miestnych komunit a zároveň zlepšiť využívanie kultúrnych a prírodných zdrojov pohraničia.

Malé projekty

V tomto špecifickom ciele budú tiež v rámci FMP realizované malé projekty. Malé projekty sú odpoveďou na výzvy a problémy miestnej komunity a často nástrojom spájania rôznych skupín a realizácie ich sociálnych potrieb.

Realizácia malých projektov umožní poľským a slovenským komunitám vypracovať a testovať v malom rozsahu nápady týkajúce sa zvýšenia príťažlivosti prihraničných obcí pre ich obyvateľov a turistov. Spolufinancované budú mäkké aktivity (o. i. organizovanie kultúrnych a turistických podujatí, udržiavanie miestnych tradícií) a menšie investície (nová alebo modernizovaná infraštruktúra cestovného ruchu alebo spojená s cestovným ruchom, napr. cyklotrasy). Uvedené projekty budú prispievať k vyvíjaniu spoločných aktivítv prospech posilnenia hospodárskeho potenciálu poľských a slovenských obcí založeného na ich turistických a kultúrnych hodnotách. Riešenia overené v mikromeradle bude možné využiť v rámci iných projektov a programov.

Zhrňajúc Program predpokladá nový, viacrozmerený prístup k realizovaným projektom: široko chápané konzultácie ideí projektov, dialóg rôznych prostredí, širšie použitie digitálnych technológií, podporu myšlienky Nového európskeho Bauhausu a spoločné aktivity súkromného a verejného sektora v rámci projektov zameraných na udržateľný cestovný ruch.

Plánované typy aktivít boli ohodnotené ako zhodné so zásadou „výrazne nenarušiť“ (angl. *No Significant Harm*), pretože vzhľadom na ich charakter sa nepredpokladá, že budú mať akýkoľvek významný negatívny vplyv na životné prostredie. V prípade projektov, v ktorých sa predpokladajú infraštruktúrne aktivity, budú tieto aspekty dodatočne overované vo fáze hodnotenia žiadostí o poskytnutie finančného príspevku. Projekty, ktoré by mohli podstatne poškodiť životné prostredie nebudú podporované z prostriedkov.

Realizované v rámci tohto cieľa projekty majú byť environmentálne udržateľné, finančne stabilné a náležite udržiavané po ich ukončení. Majú tiež stimulovať cestovný ruch v regióne. Partneri projektov (vrátane súkromných podnikov) budú povinní predložiť spolu so žiadosťou o poskytnutie finančného príspevku pre projekt plány zabezpečenia prevádzky spolufinancovanej infraštruktúry v dlhodobom horizonte presahujúcom povinné obdobie udržateľnosti 5 rokov (tzv. *long-lasting project results*). Vedúci partneri projektov sú finančne a vecne zodpovedné za realizáciu projektov a zabezpečenie udržateľnosti ich efektov. Podrobné informácie na túto tému sa nachádzajú v Príručke programu a v zmluve o poskytnutí finančného príspevku pre projekt.

V rámci tohto cieľa realizované projekty budú napĺňať ciele Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Plánované aktivity spadajú pod ciele:

- 8. Podporovať trvalý, inkluzívny a udržateľný ekonomický rast, plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých;
- 10. Znížiť rozdiely v rámci a medzi krajinami;
- 7. Zabezpečiť prístup k cenovo dostupným, spoľahlivým a udržateľným moderným zdrojom energie pre všetkých.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.3.1.2 Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
3	4.vi	RCO 77	Počet podporovaných kultúrnych a turistických lokalít	Počet podporených kultúrnych objektov a objektov cestovného ruchu	0	100
3	4.vi	RCO 81	Účasti na spoločných cezhraničných akciách	Počet osôb/ účastníkov	0	170 000
3	4.vi	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	370
3	4.vi	RCO 115	Spoločne organizované cezhraničné verejné podujatia	Počet spoločných podujatí	0	1200

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
3	4.vi	RCR 77	Návštevníci podporovaných kultúrnych a turistických lokalít	Počet návštevníkov/ rok	0	2021	900 000	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
3	4.vi	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	300	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	

2.3.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- turisti využívajúci atraktivity cestovného ruchu v pohraničí,
- obyvatelia PO vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- regionálni, miestni umelci a remeselníci, súbory a skupiny prezentujúce ľudové tradície a zvyky,
- zástupcovia súkromného sektora a neziskových organizácií,
- osoby s postihnutím, ich rodiny a opatrovatelia.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. vlastníci, správcovia a prevádzkovatelia kultúrnych objektov, prírodných objektov a komplexov.

2.3.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO, v ktorej sa nachádzajú vzácne objekty hmotného a nehmotného kultúrneho a prírodného dedičstva, napríklad objekty zapísané do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO, kultúrne parky, hrady, zámky, pamiatkové mestské rezervácie a kúpeľné komplexy, vojnové cintoríny, skanzeny a v ktorej pôsobia aj folklórne súbory.

2.3.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program nebude využívať finančné nástroje. Kvôli plánovanému rozsahu intervencie, charakteru predpokladaných typov potenciálnych prijímateľov (verejné inštitúcie) a typom projektov nebude využívanie finančných nástrojov predstavovať pridanú hodnotu realizácie Programu. Predpokladáme, že projekty nebudú generovať významný čistý príjem.

2.3.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 4 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	EFRR	4.vi	083 Cyklistická infraštruktúra	9 335 000,00
3	EFRR	4.vi	165 Ochrana, rozvoj a podpora aktív verejného cestovného ruchu a služieb cestovného ruchu	18 850 000,00
3	EFRR	4.vi	166 Ochrana, rozvoj a podpora kultúrneho dedičstva a kultúrnych služieb	20 850 000,00
3	EFRR	4.vi	167 Ochrana, rozvoj a podpora prírodného dedičstva a ekoturizmu, iných než týkajúcich sa lokalít Natura 2000	9 335 000,00
3	EFRR	4.vi	146 Podpora prispôsobenia sa pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	3 000 000,00
3	EFRR	4.vi	145 Podpora rozvoja digitálnych zručností	1 279 562,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	EFRR	4.6	01 Nenávratný príspevok	62 649 562,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	EFRR	4.vi	33 Nie je určené územné zameranie	62 649 562,00

2.4. Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia

Referencia: článok 17 ods. 4 písm. d)

2.4.1. Špecifický cieľ: Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.4.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Vybrané typy aktivít:

1. budovanie inštitucionálnych kapacít verejných inštitúcií,
2. posilňovanie spolupráce a potenciálu inštitúcií ponúkajúcich služby v pohraničí,
3. cezhraničné analýzy, stratégie a akčné plány.

Aktivity spadajúce do tohto špecifického cieľa posilnia potenciál, schopnosti a kompetencie ako aj účinnosť a efektívnosť práce verejných orgánov a iných zainteresovaných strán (napr. EZÚS). Týmto spôsobom budú nepriamo podporovať realizáciu ostatných špecifických cieľov Programu.

Vybrané aktivity budú tiež prehľbovať cezhraničnú spoluprácu medzi verejnými inštitúciami, organizáciami a obyvateľmi PO zameranú na riešenie spoločných cezhraničných problémov vo všetkých oblastiach verejného života a budovania vzájomnej dôvery. Budú predovšetkým vyvíjané iniciatívy v oblasti administratívy, hospodárskych väzieb, podnikania, verejnej dopravy, cezhraničnej mobility, územného plánovania, regionálneho rozvoja a ochrany zdravia.

Vojna na Ukrajine a ňou zapríčinený veľký pohyb utečencov na území PO sú novými výzvami pre inštitúcie a orgány, ktoré pôsobia v pohraničí. Z tohto dôvodu Program umožní poľsko-slovenské iniciatívy spojené s obsluhou migrantov a – v prípade, že sa rozhodnú ostať v pohraničí – aktivity, ktoré im umožnia získať potrebné kvalifikácie v PO.

Cieľom projektov bude posilniť spoluprácu medzi predmetnými subjektmi a miestnymi komunitami napr. v sociálnej (o. i. prostredníctvom väčšej ústretovosti verejných inštitúcií voči potrebám miestnych komunit) a občianskej (o. i. prostredníctvom zlepšenia komunikačného kanálu úrad – občan) sfére. Vďaka pomoci poskytnutej z prostriedkov Programu budú môcť spomínané inštitúcie ponúknuť ucelenejší zoznam aktivít lepšie prispôsobených potrebám miestnej komunity.

Program ponúkne podporu rozvoja štruktúr spolupráce medzi mikro, malými a strednými podnikmi. Zainteresované podniky budú môcť rozvíjať cezhraničné hospodárske väzby, nadväzovať nové kontakty a vymieňať si skúsenosti či dobrú prax. Podpora bude poskytovaná prostredníctvom napr. inštitúcií podnikateľského prostredia. Spolupráca inštitúcií z oboch krajín nemá byť limitovaná rozdielnymi a zložitými administratívnymi a úradnými postupmi ani právnymi prekážkami. Preto budú v rámci Programu podniknuté kroky na zmiernenie prekážok tohto typu. Navrhované aktivity umožnia komplexnejšie pochopiť, ako fungujú systémy vnútroštátnej legislatívy, verejnej a štátnej správy.

Plánované typy aktivít boli ohodnotené ako zhodné so zásadou „výrazne nenarušiť“ (angl. *No Significant Harm*), pretože vzhľadom na ich charakter sa nepredpokladá, že budú mať akýkoľvek významný negatívny vplyv na životné prostredie.

Projekty realizované v rámci tohto cieľa budú napĺňať ciele Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a spadať pod ciele:

- 16. Podporovať mierovú inkluzívnu spoločnosť v prospech trvalo udržateľného rozvoja. Poskytnúť prístup k spravodlivosti pre všetkých a budovať efektívne, transparentné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach;
- 3. Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých a v každom veku;

- 8. Podporovať trvalý, inkluzívny a udržateľný ekonomický rast, plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých;
- 10. Znížiť rozdiely v rámci krajín a medzi krajinami.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9) písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.4.1.2 Ukazovatele

Odkaz: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
4	Interreg (a)	RCO 83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány.	Počet stratégií/ akčných plánov	0	4
4	Interreg (a)	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	11

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
4	Interreg (a)	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	9	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	

2.4.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- inštitúcie realizujúce verejné a verejnoprospešné úlohy,
- všetci obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- návštevníci,
- utečenci z Ukrajiny zdržiavajúci sa v PO,
- mikro, malé a stredné podniky.

Priamymi prijímateľmi môžu byť napr. jednotky územnej samosprávy, ich združenia, EZÚS, inštitúcie podnikateľského prostredia a vzdelávacie inštitúcie.

2.4.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO.

2.4.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod v)

Program nebude využívať finančné nástroje. Kvôli plánovanému rozsahu intervencie, charakteru predpokladaných typov potenciálnych prijímateľov (verejné inštitúcie) a typom projektov nebude využívanie finančných nástrojov predstavovať pridanú hodnotu realizácie Programu. Predpokladáme, že projekty nebudú generovať významný čistý príjem.

2.4.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

96

Tento dokument je v súlade s princípmi prístupnosti

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (a)	170 Zlepšenie kapacity orgánov zodpovedných za programy a subjektov spojených s implementáciou fondov	1 034 729,00
4	EFRR	Interreg (a)	173 Podpora inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán s cieľom realizovať projekty a iniciatívy územnej spolupráce v cezhraničnom, nadnárodnom, námornom a medziregionálnom kontexte	1 551 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (a)	01 Nenávratný príspevok	2 585 729,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (a)	33 Nie je určené územné zameranie	2 585 729,00

2.4.2. Špecifický cieľ: Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e)

2.4.2.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e bod i), článok 17 ods. 9 písm. c) bod ii)

Vybrané typy aktivít:

1. podpora spolupráce pre budovanie cezhraničných partnerstiev,
2. podpora miestnych cezhraničných iniciatív vyvíjaných pre zlepšenie kvality života v pohraničí,
3. posilňovanie cezhraničnej integrácie a budovanie spoločnej identity obyvateľov pohraničia,
4. výmena dobrej praxe, propagácia spolupráce zameranej na spoločné riešenia v oblasti životného prostredia a nízkouhlíkového hospodárstva,
5. zvyšovanie povedomia a propagácia proekologického správania sa obyvateľov pohraničia a turistov.

Na budovanie vzájomnej dôvery medzi obyvateľmi pohraničia bude použité široké spektrum spoločných cezhraničných iniciatív. Časť z nich bude zameraná priamo na miestne komunity, a do iných budú zapojené verejné inštitúcie a neziskové organizácie. Tematika spoločných projektov sa bude vzťahovať na mnohé oblasti života, o. i. vzdelávanie, ekológiu, kultúru, umenie, šport, aktívny oddych, tradície, hospodársku spoluprácu.

Bude možné realizovať aktivity adresované utečencom z Ukrajiny, ktoré im uľahčia adaptáciu na nové životné podmienky v Poľsku a na Slovensku a integráciu s obyvateľmi pohraničia.

Hlavným cieľom projektov bude integrácia prihraničných oblastí a zlepšenie kvality života

obyvateľov PO. Prehĺbenie cezhraničnej spolupráce umožní miestnym komunitám užšie kontakty a vzájomné pochopenie svojich zvykov, sociálnych a kultúrnych rozdielov (napr. jazykových, náboženských a odlišných tradícií).

Prispieť k tomu predovšetkým aktivity zamerané priamo na obyvateľov pohraničia, ktorí budú mať vďaka aktívnej účasti na projektoch príležitosť budovať trvalé cezhraničné väzby a medziľudské vzťahy. Veľmi dôležitú úlohu bude zohrávať zapojenie rôznych sociálnych skupín a tvorba medzigeneračných vzťahov. Aktivity, do ktorých sa zapoja rôzne generácie, budú spájať ľudí v rámci vzájomne prospešných iniciatív. Spoločné iniciatívy umožnia rôznym generáciám navzájom sa lepšie pochopiť a prejaviť si vzájomnú úctu, podporia tiež tvorbu integrovaných komunít.

Jedným z mimoriadne dôležitých spoločných problémov komunity, ktorá žije v pohraničí, je ochrana životného prostredia a potreba budovania proekologických postojov (obyvateľov a turistov). Program bude podporovať aktivity súvisiace s každodenným životom obyvateľov, napr. spoločný prístup k triedeniu odpadu, šetreniu energie, starostlivosti o čisté životné prostredie.

Mimoriadne dôležitá je v tomto prípade výmena dobrej praxe v oblasti obehového hospodárstva a zmena spotrebiteľských vzorcov. Výsledkom takýchto projektov by malo byť zvýšenie verejného povedomia o využívaní životného prostredia. Zmena návykov obyvateľov by mala mať pozitívny vplyv na stav životného prostredia v programovej oblasti a v dôsledku podporiť jej propagáciu a rozvoj.

V porovnaní s nástrojmi národných programov podporujúcich zvyšovanie ekologického povedomia je spolupráca medzi organizáciami alebo inštitúciami v oboch krajinách pridanou hodnotou finančných aktivít financovaných v rámci cezhraničných programov. Bude kladený dôraz na intenzívnu výmenu skúseností a informácií a učenie sa od seba navzájom.

Vďaka výmene poznatkov a aplikovaniu najlepšej praxe overenej v krajine suseda budú výsledky vyvíjaných aktivít lepšie reflektovať spoločné potreby pohraničia ako v prípade absencie spolupráce s partnerom z druhej strany hranice a realizácie projektov len na základe vlastných skúseností.

Plánované typy aktivít boli ohodnotené ako zhodné so zásadou „výrazne nenarušiť“ (angl. *No Significant Harm*), pretože vzhľadom na ich charakter sa nepredpokladá, že budú mať

akýkoľvek významný negatívny vplyv na životné prostredie.

V rámci tohto cieľa realizované projekty budú naplňovať ciele Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj. Plánované aktivity spadajú pod ciele:

- 12. Zabezpečiť udržateľnú spotrebu a výrobné schémy;
- 13. Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom;
- 3. Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých a v každom veku;
- 6. Zabezpečiť dostupnosť a udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: článok 17 ods. 9 písm. c) bod i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.4.2.2 Ukazovatele

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod ii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
4	Interreg (c)	RCO 81	Účasti na spoločných cezhraničných akciách	Počet osôb/ účastníkov	0	39 000
4	Interreg (c)	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	0	110
4	Interreg (c)	RCO 115	Spoločne organizované verejné cezhraničné podujatia	Počet podujatí	0	570

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
4	Interreg (c)	RCR 85	Účasti na spoločných cezhraničných akciách po dokončení projektu	Počet osôb/ účastníkov	0	2021	31 000	Centrálny informačný systém 2021 / dotazník	
4	Interreg (c)	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	92	Centrálny teleinformačný systém 2021 /dotazník	

2.4.2.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. e) bod. iii), článok 17 ods. 9 písm. c) bod iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením, napr. osoby dlhodobo nezamestnané, seniori, osoby s postihnutím, ich rodiny a opatrovatelia,
- utečenci z Ukrajiny zdržiavajúci sa v PO,
- kúpeľní hostia a turisti navštevujúci PO a osoby na pracovných cestách.

Priamymi prijímateľmi môžu byť napr. jednotky územnej samosprávy, ich združenia, vlastníci, správcovia a prevádzkovatelia prírodných objektov a komplexov, hospodárske združenia a inštitúcie podnikateľského prostredia, vzdelávacie inštitúcie ako aj mimovládne organizácie – nadácie a združenia.

2.4.2.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 3) písm. e) bod. iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO.

2.4.2.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: článok 17 ods. 4 písm. e) bod v)

Program nebude využívať finančné nástroje. Kvôli plánovanému rozsahu intervencie, charakteru predpokladaných typov potenciálnych prijímateľov (verejné inštitúcie) a typom projektov nebude využívanie finančných nástrojov predstavovať pridanú hodnotu realizácie Programu. Predpokladáme, že projekty nebudú generovať významný čistý príjem.

2.4.2.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: článok 17 ods. 4 písm. e) bod vi), článok 17 ods. 9 písm. c) bod v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (c)	170 Zlepšenie kapacity orgánov zodpovedných za programy a subjektov spojených s implementáciou fondov	3 103 188,00
4	EFRR	Interreg (c)	173 Podpora inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán s cieľom realizovať projekty a iniciatívy územnej spolupráce v cezhraničnom, nadnárodnom, námornom a medziregionálnom kontexte	4 654 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (c)	01 Nenávratný príspevok	7 757 188,00

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (c)	33 Nie je určené územné zameranie	7 757 188,00

3. Finančný plán

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f)

3.1 Finančné rozpočtové prostriedky podľa roku

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g) bod i), článok 17 ods. 4 písm. a) - d)

Tabuľka 7

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
EFRR (cieľ „Územná spolupráca“)	0	22 639 521	22 440 798	22 802 661	23 171 761	19 200 600	19 584 611	129 839 952
Spolu	0	22 639 521	22 440 798	22 802 661	23 171 761	19 200 600	19 584 611	129 839 952

3.2 Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. f) bod ii), článok 17 ods. 4 písm. a) - (d)

Tabuľka 8

Číslo cieľa politiky	Priorita	Fond (podľa potreby)	Základ pre výpočet podpory EÚ (celkové oprávnené náklady alebo verejný príspevok)	Príspevok EÚ (a)=(a1)+(a2)	Orientačné rozdelenie príspevku EÚ		Národný príspevok (b)=(c)+(d)	Orientačné rozdelenie národného príspevku		Spolu (e)=(a)+(b)	Miera spolufinancovania (f)=(a)/(e)	Príspevky tretích krajín (pre informáciu)
					bez technickej pomoci podľa článku 27 ods. 1 (a1)	pre technickú pomoc podľa článku 27 ods. 1 (a2)		Národný verejný príspevok (c)	Národný súkromný príspevok (d)			
2	Priorita 1	EFRR		27 121 858,00	25 347 531,00	1 774 327,00	6 780 466,00	6 102 419,00	678 047,00	33 902 324,00	80 %	0
3	Priorita 2	EFRR		24 616 142,00	23 005 741,00	1 610 401,00	6 154 036,00	6 154 036,00	0,00	30 770 178,00	80 %	0

4	Priorit a 3	EFRR		67 035 031,00	62 649 562,00	4 385 469,00	16 758 758,00	15 082 882,0 0	1 675 876,0 0	83 793 789,00	80 %	0
Interre g	Priorit a 4	EFRR		11 066 921,00	10 342 917,00	724 004,00	2 766 731,00	2 559 226,00	207 505,00	13 833 652,00	80 %	0
	Spolu	EFRR		129 839 952,00	121 345 751,00	8 494 201,00	32 459 991,00	29 898 563,00	2 561 428,00	162 299 943,00	80 %	0

4. Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. g)

Zapojenie partnerov do prípravy Programu

Prípravu Programu iniciovali členovia MV Programu 2014 – 2020. Na základe ich rozhodnutia bola zriadená poľsko-slovenská PS zodpovedná za prípravu Programu na nové programové obdobie. Táto skupina začala pracovať v júni 2019. Na jej prácu dohliadalo poľské ministerstvo, ktoré riadi Program 2014 – 2020, v spolupráci so slovenským Národným orgánom (ministerstvom zodpovedným za programy cezhraničnej spolupráce Interreg).

Zloženie PS bolo dohnuté v súlade s princípom partnerstva a pri spoluúčasti zástupcov rôznych zainteresovaných strán. Jej členovia zastupovali poľské a slovenské verejné inštitúcie na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. V PS sú aj sociálni a hospodárski partneri a organizácie zastupujúce občiansku spoločnosť.

V súvislosti s výberom sociálnych a hospodárskych partnerov oslovilo poľské ministerstvo poľské organizácie združujúce inštitúcie z oblasti:

- vedy a vysokého školstva,
- ochrany práv zamestnancov,
- zamestnávateľov a hospodárske organizácie,

ako aj Radu pre verejnoprospešnú činnosť (*Rada Działalności Pożytku Publicznego*) a požiadalo ich, aby určili zástupcov pre účasť na prípravných prácach Programu. Týmto spôsobom bolo zloženie PS rozšírené o:

- hospodárskych partnerov, zastúpených Regionálnou obchodnou a priemyselnou komorou (*Beskidzka Izba Gospodarcza*) v Bielsku-Białej,
- vedecké prostredie, zastúpené Poľskou akadémiou vied (*Polska Akademia Nauk*),

- organizácie odborových zväzov, zastúpené Radou celopoľského združenia odborových zväzov Malopoľského vojvodstva (*Rada Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Województwa Małopolskiego*),
- zástupcov občianskej spoločnosti zaoberajúcich sa rovnosťou príležitosti a nediskrimináciou reprezentovaných Združením medzinárodných projektov (*Stowarzyszenie Projektów Międzynarodowych*) „INPRO” z Rzeszowa,
- zástupcov občianskej spoločnosti zaoberajúcich sa ochranou životného prostredia, reprezentovaných Združením „EKOSKOP” z Rzeszowa.

Slovenské ministerstvo zodpovedné za zloženie svojej národnej delegácie v PS oslovilo v tejto veci slovenské mimovládne organizácie. Následne sa zloženie PS rozšírilo o ďalších sociálnych a hospodárskych partnerov: pobočku Slovak Business Agency v Prešove a občianske združenie Cyklokoalícia.

Na činnosti PS sa poradným hlasom zúčastňoval aj zástupca Európskej komisie (EK). Vypracovanie programu, jeho cieľov a stratégie podporoval tiež Spoločný technický sekretariát v Krakove a externí experti. Experti sa podieľali aj na spracovaní *Sociálno-hospodárskej analýzy oprávneného územia* a príprave hodnotenia vplyvu Programu na životné prostredie.

Vo fáze prípravy Sociálno-hospodárskej analýzy sa uskutočnili odborné workshopy s cieľom predstaviť stav fungovania PO a vypracovať odporúčania pre proces tvorby programového dokumentu. Workshopov sa zúčastnili experti z Poľska a zo Slovenska, ktorí pôsobia v pohraničí a majú odborné poznatky alebo praktické skúsenosti v oblastiach zahrnutých v Analýze (sociálna, demografická, hospodárska oblasť, kultúrne a prírodné dedičstvo a cestovný ruch, životné prostredie a členitosť územia, doprava a pozemné komunikácie).

Svoj názor na témy, ktorým sa má venovať Program v rokoch 2021 – 2027, vyjadrili aj potenciálni žiadatelia. Prvý raz sa vyjadrili v dotazníku, ktorý im bol adresovaný v máji 2019. Otázky sa týkali o. i.: tematických oblastí budúcej spolupráce, typov projektových zámerov, potenciálu PO a jeho využitia v rámci cezhraničnej spolupráce, príkladov strategických projektov. Podľa názorov respondentov je bohatstvom pohraničia komplexne chápané prírodné a kultúrne dedičstvo poskytujúce široké možnosti jeho rozvoja z hľadiska

cestovného ruchu. Aby bolo možné naplno využívať bohatstvo PO, je potrebné usilovať sa o zlepšenie kvality cestnej infraštruktúry a dbať o životné prostredie. Z tohto dôvodu považuje väčšina účastníkov prieskumu za potrebné pokračovať v spolupráci v nasledujúcich tematických oblastiach: prírodné a kultúrne dedičstvo (hlavne cestovný ruch a propagácia) a cestná infraštruktúra. Respondenti tiež uviedli, že chcú mať možnosť voľby pri tvorbe projektov, pokiaľ ide o ich typ (mäkké, infraštruktúrne, kombinované) a zameranie (turistické trasy, pamiatky, školenia, podujatia a pod.). Integrovaná propagácia značiek a produktov cestovného ruchu založených na dedičstve pohraničia a pohoriach, ktoré je spájajú, by mohla byť strategickým alebo sieťovým projektom v Programe.

Následne, v júni 2020 počas prác na *Sociálno-hospodárskej analýze* sa uskutočnil kvalitatívny výskum. Potenciálni žiadatelia mali uviesť z ich pohľadu najdôležitejšie a najpotrebnejšie témy, ktoré by mohli byť spolufinancované z prostriedkov Programu. Prieskumu sa zúčastnili jednotky územnej samosprávy (vyššie územné celky, vojvodstvá, okresy, obce), jednotky podriadené samosprávam, mikro, malé a stredné podniky, mimovládne organizácie, vzdelávacie inštitúcie a vysoké školy. Potenciálni žiadatelia uviedli ako prioritné nasledujúce typy aktivít:

- ochrana prírody a biodiverzity, zelená infraštruktúra,
- rozvoj činnosti MSP a jej internacionalizácia,
- adaptácia na zmenu klímy a ochrana pred ohrozeniami spojenými so zmenou klímy a riadenie súvisiacich rizík,
- ochrana, rozvoj a propagácia hodnôt dôležitých pre cestovný ruch a služieb súvisiacich s cestovným ruchom.

Podobný rozsah mal tretí dotazníkový prieskum, na ktorom sa zúčastnili potenciálni žiadatelia. Tento prieskum prebehol na prelome rokov 2020 a 2021 a sledoval vplyv pandémie na možnosti a záujem predkladať žiadosti o poskytnutie finančného príspevku pre projekt a ich tematické zameranie. Napriek tomu, že pandémia nepochybne ovplyvňuje hospodárstvo a sociálny život PO, z prieskumu nevyplýval pokles záujmu o Program. Až 81 % respondentov potvrdilo, že sa plánujú uchádzať o príspevok z Programu. Viac ako polovica respondentov konštatovala, že okrem doteraz realizovaných aktivít v programe Poľsko –

Slovensko nevidí potrebu zavádzať nové dodatočné aktivity ako odpoveď na následky pandémie. Ako najpotrebnejšie uviedli aktivity zamerané na hospodársky rozvoj prihraničných oblastí a predchádzanie nezamestnanosti, vrátane rozvoja cestovného ruchu, tvorby nových ubytovacích kapacít, investícií podporujúcich rozvoj podnikania a tvorbu nových pracovných miest.

Potenciálni žiadatelia boli tiež pozvaní k účasti na verejných konzultáciách k návrhu Programu.

Konzultácie Programu

Pre zabezpečenie širokého prístupu k informáciám o Programe boli realizované jeho konzultácie. Konzultácie sa konali v Poľsku a na Slovensku od 9. júla do 22. augusta 2021.

Konzultácie pozostávali z:

- verejných konzultácií, ktorých sa zúčastnila aj Rada pre verejnoprospešnú činnosť (subjekt, ktorý je v Poľsku inštitúciou zodpovednou za uplatňovanie zásady občianskeho dialógu a spoluprácu verejného a tretieho sektora),
- schvaľovania poľskými a slovenskými ministerstvami a
- v Poľsku – pripomienkovania za účasti *Spoločnej komisie vlády a územnej samosprávy (Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego – KWRiST)*, Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže a *spotrebiteľov (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – UOKiK)*, Výboru pre Zmluvu o partnerstve (*Komitetu ds. Umowy Partnerstwa*).

V rámci verejných konzultácií návrhu Programu bola prijaté nasledujúce zásady partnerstva:

- dostatočný čas – verejné konzultácie sa konali 45 dní,
- otvorenosť – každý záujemca sa ich mohol zúčastniť a vyjadriť svoj názor na všetky zložky a časti Programu; pripomienky boli predkladané formou elektronického formulára a počas konzultačných stretnutí (vo forme webinára v Poľsku a osobného stretnutia v Bratislave),
- transparentnosť – informácie o verejných konzultáciách boli spolu návrhom Programu zverejnené na internetových stránkach Riadiaceho orgánu, Národného

orgánu, Programu, euroregiónov a Regionálnych kontaktných bodov; okrem toho viac ako 330 subjektom a inštitúciám na oboch stranách hranice boli zaslané informácie elektronickou poštou,

- spätná väzba – účastníkom konzultácií boli poskytnuté odpovede na nimi predložené pripomienky a vyjadrené stanoviská,
- dokumentovanie – jednotlivé fázy konzultácií, vyjadrené stanoviská a predložené pripomienky boli zdokumentované v súhrnnej správe z konzultácií a zverejnené na stránke Programu www.plsk.eu),
- koordinácia – za konzultácie bol zodpovedný Odbor územnej spolupráce Ministerstva fondov a regionálnej politiky (*Departament Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej*) zastupujúci Riadiaci orgán Programu.

Pripomienky predložené v rámci konzultácii boli analyzované v priebehu prác na konečnej verzii Programu.

Rada pre verejnoprospešnú činnosť pozitívne ohodnotila návrh Programu. Rada kladne ocenila vzornú realizáciu princípu partnerstva a zapojenia zástupcov občianskej spoločnosti do fázy prípravy.

Hodnotenie vplyvu Programu na životné prostredie

Súčasťou prác spojených s prípravou Programu bolo vypracovanie *Správy o hodnotení vplyvu návrhu Programu na životné prostredie*, so zohľadnením vplyvu na ciele ochrany území Natura 2000, ich integritu a súlad Programu s požiadavkami smernice o biotopoch.

Východiskami pre závery hodnotenia sú:

- typy aktivít (vrátane analýzy ohrozenia obsadenia biotopov investíciami a ich vplyvu na vyskytujúce sa tam rastlinné a živočíšne druhy),
- rozsah plánovaných zámerov (projekty s pomerné nízkymi rozpočtami).

Jej závery boli prezentované v priebehu verejných konzultácií, ktoré sa konali v období od 30. júla 2021 do 19. augusta 2021. Záverečná verzia *Správy o hodnotení vplyvu návrhu*

Programu bola zverejnená v poľskej a slovenskej jazykovej verzii 23. decembra 2021 na internetovej stránke Programu: [Správa o hodnotení vplyvu \(plsk.eu\)](http://Správa%20o%20hodnotení%20vplyvu%20(plsk.eu)).

Z predmetného hodnotenia vyplývalo, že aktivity plánované v špecifických cieľoch 2.iv a 2.vii budú mať pozitívny vplyv na životné prostredie. Aktivity spadajúce do cieľa 4.vi a špecifického cieľa Interregu budú mať pozitívny alebo neutrálny vplyv. Potenciálny vplyv na životné prostredie investícií plánovaných v špecifickom ciele 3 ii) bude hodnotený individuálne v závislosti od ich konkrétneho umiestnenia a rozsahu. Kritéria hodnotenia projektov budú zohľadňovať ich vplyv na životné prostredie.

Zapojenie partnerov do implementácie, monitorovania a hodnotenia Programu

Účast partnerov nepatriacich do verejnej správy je zaručená zložením MV Programu. Jeho členmi budú poľskí a slovenskí partneri určení v súlade so zásadami uvedenými v kódexe správania pre partnerstvo. K účasti na činnosti MV budú pozvaní o. i. zástupcovia zaoberajúci sa ochranou životného prostredia a klímy. Všetci členovia MV, vrátane zástupcov organizácií z mimovládneho sektora, budú mať hlasovacie právo vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa Programu. Partnerom z mimovládneho sektora bude na posilnenie ich inštitucionálnych kapacít poskytnutá podpora, napr. vo forme workshopov, školení a iných foriem výmeny skúseností realizovaných v rámci informačno-edukačných aktivít.

Úlohy MV vyplývajú priamo z požiadaviek európskej legislatívy. Ich široký rozsah a hlasovacie právo pri rozhodovaní MV zaisťuje partnerom, ktorí nespádajú do verejnej správy, reálny vplyv na proces implementácie, monitorovania a hodnotenia Programu. Partneri hlasujú o. i. o postupoch platných v Programe, zúčastňujú sa na výbere projektov, sledujú a hodnotia pokrok v implementácii Programu.

5. Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. h)

Komunikačné ciele

Hlavný cieľ:

Cieľom informačno-propagačných aktivít bude propagácia cezhraničnej spolupráce a jej pozitívneho vplyvu na rozvoj pohraničia v štyroch kľúčových oblastiach: životné prostredie a adaptácia na zmenu klímy, cezhraničná mobilita, kultúrne a prírodné dedičstvo a udržateľný cestovný ruch, spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia. Orgány programu sa budú snažiť vytvoriť pozitívny imidž značky Interreg Poľsko – Slovensko, šíriť informácie o Programe a jeho úspechoch.

Program bude predovšetkým propagovať výstupy a výsledky projektov so strategickým významom (FMP). Projekty FMP budú propagované o. i. počas informačného podujatia, na ktorom sa zúčastní EK a RO. Program bude propagovať aj aspekty Európskej zelenej dohody a koncepciu udržateľného rozvoja.

Informačné a propagačné aktivity budú v súlade s komunikačnými cieľmi politiky súdržnosti.

Špecifické ciele:

- získavanie prijímateľov pravidelným informovaním o možnostiach spolufinancovania cezhraničných iniciatív a aktivizovanie žiadateľov, snahou je, aby ich počet neklesol pod 80 % z obdobia 2014 – 2020,
- podpora žiadateľov počas prípravy a prijímateľov počas implementácie projektu, cieľom je dosiahnuť úroveň spokojnosti s poskytnutými službami minimálne 95 %,

- propagovanie výsledkov Programu v tradičných médiách, na sociálnych sieťach, počas podujatí a inými kanálmi. Cieľom je dosiahnutie kumulatívneho počtu účastníkov podujatí na úrovni minimálne 30 000,
- posilnenie povedomia verejnosti o pozitívnom vplyve projektov na najbližšie okolie a o pridanej hodnote Európskych fondov.

Cieľové skupiny

- široká verejnosť vrátane napr. obyvateľov pohraničia, mládeže, turistov, skupín osôb ohrozených sociálnym vylúčením, imigrantov, dlhodobo nezamestnaných, seniorov, osôb s postihnutím, osôb cestujúcich z pracovných dôvodov, miestnych umelcov,
- žiadatelia a prijímatelia Programu,
- zainteresované strany, napr. hospodárski a sociálni partneri, mimovládne organizácie,
- orgány zapojené do implementácie Programu a členovia MV.

Komunikačné kanály

Základným nástrojom bude internetová stránka Programu a stránky orgánov zapojených do implementácie Programu a európskych fondov. Na ich stránkach budú zverejňované dokumenty, informácie o výzvach a projektoch, aktuality.

Ostatnými kanálmi budú:

- sociálne siete,
- tradičné médiá (miestne a regionálne),
- informačno-propagačné podujatia,
- publikácie (vrátane on-line publikácií), audiovizuálne materiály,
- Regionálne kontaktné body (na základe Komunikačnej stratégie Programu).

Informácie šírené prostredníctvom ostatných kanálov budú adresované širokej verejnosti budú prezentovať aktuality zo života projektov a propagovať ich efekty.

Program bude naďalej prevádzkovať profily na Facebooku, Instagrame a YouTube. Bude tiež sledovať trendy a primerane na ne reagovať.

V komunikácii adresovanej prijímateľom, zainteresovaným stranám a orgánom zapojeným do implementácie Programu budú okrem iného použité:

- školenia a workshopy,
- osobné konzultácie a on-line konzultácie,
- internetové aplikácie a informačno-komunikačné systémy.

Prijímatelia sa budú zapájať do spoločných iniciatív na regionálnej, národnej a európskej úrovni ako veľvyslanci Programu a značky Interreg.

Za informačné a propagačné aktivity Programu bude zodpovedný zamestnanec Spoločného sekretariátu (SpS).

Ukazovatele

Očakávané výsledky	Ukazovateľ výstupu
Záujem potenciálnych žiadateľov o realizáciu cezhraničných projektov	<ul style="list-style-type: none"> • počet účastníkov školení pre žiadateľov a úroveň ich spokojnosti, • počet poskytnutých konzultácií, • počet používateľov, ktorí získali zo stránky Programu informácie o výzve, • počet používateľov, ktorí si prečítali posty týkajúce sa výzvy (dosah na sociálnych sieťach), • percentuálny podiel počtu žiadostí o poskytnutie finančného príspevku, ktoré pozitívne prešli procesom hodnotenia v pomere k celkovému počtu predložených žiadostí o poskytnutie finančného príspevku počas výzvy na predkladanie žiadostí.

Zvýšenie efektivity propagácie Programu prostredníctvom prijímateľov	<ul style="list-style-type: none"> • počet podujatí zameraných na propagáciu Programu organizovaných prijímateľmi, • počet podujatí organizovaných Programom so zapojením prijímateľov.
Zvýšenie povedomia verejnosti o prínosoch vyplývajúcich z implementácie Programu	<ul style="list-style-type: none"> • počet používateľov, ktorí si prečítali posty týkajúce sa Programu a projektov (dosah na sociálnych sieťach a aktivnosť používateľov), • počet návštev na internetovej stránke Programu , • počet účastníkov informačno-propagačných podujatí.

Rozpočet

Odhadovaný rozpočet na informačno-propagačné aktivity je približne 1 mil. eur. Rozdelenie finančných prostriedkov bude uvedené v ročných plánoch aktivít.

Významná časť zdrojov bude určená na komunikáciu s verejnosťou. Po schválení Programu bude pripravená internetová stránka Programu. Ďalšie aktivity budú zamerané na propagáciu programu medzi potenciálnymi prijímateľmi a ich zaškolenie, ako efektívne žiadať o príspevok.

6. Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov

Odkaz: článok 17 ods. 3 písm. i), článok 24

Časť alokácie Programu bude určená na realizáciu projektov malého rozsahu v rámci FMP. FMP budú realizované v rámci dvoch priorít – 3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie (špecifický cieľ vi – Posilnenie úlohy kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začleňovaní a sociálnych inováciách) a 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia (špecifický cieľ Interreg (c) – budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“).

Maximálna hodnota malého projektu bude predstavovať 100 tis. eur.

Malé projekty sú cezhraničné iniciatívy s menším finančným objemom. Predovšetkým menším organizáciám umožňujú spoluprácu, napr. v podobe:

- spoločných poľsko-slovenských podujatí so zapojením miestnych komunít na oboch stranách hranice,
- workshopov a školení,
- spoločnej cezhraničnej propagácie napr. kultúrneho dedičstva, ochrany životného prostredia, pracovných ponúk,
- realizácie malých investícií s cezhraničným významom.

Mnohé malé projekty sú zamerané priamo na obyvateľov pohraničia. Vďaka malým projektom miestne komunity na poľskej a na slovenskej strane PO zužujú kontakty, budujú a upevňujú spoločnú identitu. Prispievajú k tomu napr.:

- výuka jazyka suseda,
- spoznávanie a kultivovanie tradícií,
- výuka miestneho remesla,
- spoznávanie dejín pohraničia,
- spoločné trávenie voľného času.

Malé projekty umožnia zapojiť do poľsko-slovenskej spolupráce široké zastúpenie miestnych komún z územia pohraničia a podporovať iniciatívy občianskej spoločnosti. FMP budú podporovať napr. aktivity v oblasti spoznávania a kultivovania tradícií, budovania vzájomnej dôvery, zvyšovania odborných kvalifikácií, rozvíjania kompetencií potrebných na cezhraničnom trhu práce a environmentálnej edukácie. V oblasti cestovného ruchu bude možné v rámci malých projektov realizovať malú infraštruktúru, prepojenú s „mäkkými“ aktivitami.

Správami FMP v Programe budú subjekty, ktoré majú veľké skúsenosti s cezhraničnou spoluprácou. V skupine potenciálnych prijímateľov FMP sú euroregióny reprezentované Združením „Región Beskydy“, Združením Euroregión Karpatský Poľsko a Združením Euroregión „Tatry“, samosprávnymi krajinami (Žilinský samosprávny kraj a Prešovský samosprávny kraj) a EZÚS TATRY.

7. Vykonávacie ustanovenia

7.1. Orgány zodpovedné za programy

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. a)

Tabuľka 9

Orgány zodpovedné za programy	Názov inštitúcie	Kontaktná osoba	E-mail
Riadiaci orgán	Ministerstvo zodpovedné za regionálny rozvoj (Poľská republika)	Rafał Baliński Riaditeľ odboru územnej spolupráce	sekretariatDWT@mfipr.gov.pl
Vnútroštátny orgán (pre prípadné programy so zúčastnenými tretími alebo partnerskými krajinami)	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Orgán auditu	prezident Finančnej správy (Poľská republika)	Dominik Zalewski riaditeľ Odboru auditu verejných	sekretariat.das@mf.gov.pl

		prostriedkov na ministerstve financií	
Zástupcovia skupiny audítorov	Ministerstvo financií Slovenskej republiky	Alena Vidová vedúca Oddelenia ostatných programov, Odbor vládneho auditu medzinárodných zdrojov	info@mfsr.sk
Orgán, ktorému má Komisia poukazovať platby	Ministerstvo zodpovedné za regionálny rozvoj (Poľská republika)	Rafał Baliński riaditeľ Odboru územnej spolupráce	sekretariatDWT@mfi.pr.gov.pl

7.2. Postup na zriadenie Spoločného sekretariátu

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. b)

SpS bude mať sídlo v Krakove. Prevádzkové náklady SpS budú financované z prostriedkov Programu pridelených na technickú pomoc uvedených v čl. 27 Nariadenia o Interreg.

Pre zabezpečenie riadnej realizácie úloh bude mimoriadne dôležité, aby mal SpS poľských a slovenských zamestnancov.

Konkrétne úlohy SpS budú stanovené dohodou, ktorú RO uzatvorí s Centrom európskych projektov (CEP). CEP je štátna rozpočtová organizácia podriadená ministerstvu zodpovednému za regionálny rozvoj. Bola zriadená v roku 2008 a jej hlavným cieľom je zvyšovanie efektivity využívania európskych prostriedkov. SpS funguje v rámci organizačnej štruktúry CEP.

K najdôležitejším úlohám SpS budú patriť:

- realizácia výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančného príspevku pre projekt (okrem malých projektov),
- poskytovanie podpory MV a pracovným skupinám zriadeným v rámci Programu,
- podpora aktivít RO spojených s implementáciou Programu,
- realizácia informačno-propagačných aktivít v spolupráci s Regionálnymi kontaktnými bodmi (RKB),
- podpora vedúcich partnerov a projektových partnerov počas realizácie projektov,
- finančné a vecné monitorovanie Programu a projektov,
- identifikácia, analýza a hodnotenie rizík spojených s realizáciou Programu.

So SpS budú spolupracovať poľské RKB v rámci maršalkovských úradov (Sliezskeho, Malopoľského a Podkarpatského vojvodstva) a slovenské RKB v rámci vyšších územných celkov (Prešovského samosprávneho kraja a Žilinského samosprávneho kraja).

Úlohou RKB bude podporovať SpS v informačno-propagačných aktivitách. RKB budú poskytovať o. i. poradenstvo pre žiadateľov a zaoberať sa propagáciou Programu.

7.3. Rozdelenie zodpovedností medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a ZKÚ v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou

Odkaz: článok 17 ods. 6 písm. c)

Nezrovnalosti identifikované v jednom štáte

Ak sa nezrovnalosť vyskytne v jednom členskom štáte, finančne zodpovedný je iba tento členský štát. Ide predovšetkým o nezrovnalosti a chybovosť systému (napr. kontroly) alebo o prekročenie povolenej miery chybovosti na území členského štátu.

Nezrovnalosti identifikované vo viac ako jednom štáte

V prípade identifikovania nezrovnalostí vo viac ako jednom členskom štáte bude finančná zodpovednosť rozdelená podľa vplyvu jednotlivých faktorov na výšku opravy.

Ak bude ťažké určiť váhu jednotlivých faktorov zapríčiňujúcich uloženie opravy a preto nebude možné presne vymedziť finančnú zodpovednosť jednotlivých členských štátov, finančná zodpovednosť sa rozdelí medzi členské štáty pomerne k čiastke EFRR vyplatenej prijímateľom v každom členskom štáte v danom období, na ktoré sa vzťahuje audit/kontrola, napr. vo fiškálnom roku.

Nezrovnalosti ako následok rozhodnutí členských štátov

Ak budú nezrovnalosti výsledkom spoločných rozhodnutí členských štátov (aj v prípade, že nebudú naplnené ciele Programu), dôjde z dôvodu finančnej zodpovednosti k zníženiu rozpočtu Programu.

Ak nebude možné znížiť rozpočet Programu, bude finančná zodpovednosť rozdelená medzi členské štáty. Spôsob jej výpočtu bude pomerný k čiastke EFRR vyplatenej prijímateľom v každom členskom štáte v období, na ktoré sa vzťahuje audit/kontrola.

Nezrovnalosti, ktoré sú následkom rozhodnutí orgánov zapojených do realizácie Programu

Ak nezrovnalosti vyplývajú z činností a rozhodnutí RO a/alebo SpS, zodpovednosť bude niesť členský štát, v ktorom má svoje sídlo RO a SpS.

Iné situácie

RO a Národný orgán (NO) majú povinnosť priradiť daný prípad nezrovnalosti k jednej z vyššie opísaných kategórií. V prípadoch, ktoré nie sú vyššie špecifikované, závisí metodika rozdelenia zodpovednosti od spoločného rozhodnutia RO a NO.

8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadziieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Odkaz: Článok 94 a 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (nariadenia o spoločných ustanoveniach)

Tabuľka 10

Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadziieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Zamýšľané využitie článkov 94 a 95	ÁNO	NIE
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať refundácia príspevku Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadziieb v rámci priority podľa článku 94 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 1)	☐	☒
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať refundácia príspevku Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi podľa článku 95 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 2)	☐	☒

Mapa 1. Programová oblast Programu cezhraničnej spolupráce Interreg

Poľsko – Slovensko 2021 – 2027

Zdroj: <https://pl.plsk.eu/o-programie#tabs-2>, <https://www.gdkia.gov.pl> , <http://ndsas.sk/>

Dodatok 1

Príspevok Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadziieb

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisií (článok 94 nariadenia (EÚ) 2021/1060 o spoločných ustanoveniach.

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak je použité zjednodušené vykazovanie nákladov na úrovni EÚ, zavedené delegovaným aktom podľa článku 94 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Odhadovaný podiel celkových pridelených finančných prostriedkov v rámci priority, na ktorú sa uplatňuje zjednodušené vykazovanie nákladov, v %)	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii		Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k refundácii	Typ zjednodušeného vykazovania nákladov (štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazové platby alebo paušálne sadzby)	Suma (v EUR) alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov
			Kód (1)	Opis	Kód (2)	Opis			

(1) Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I. k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a prílohe IV. k nariadeniu o Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde.

(2) Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu operácie (vyplniť pre každý typ operácie)

Bola riadiacemu orgánu pri stanovovaní zjednodušených nákladov uvedených nižšie poskytnutá podpora externej spoločnosti?

Ak áno, uveďte, o akú externú spoločnosť ide:

1.1. Opis typu operácie vrátane harmonogramu vykonávania ¹	
1.2 Špecifický cieľ	
1.3 Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii ²	
1.4 Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k refundácii	
1.5 Štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	
1.6 Suma za mernú jednotku alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov	
1.7 Kategórie nákladov, na ktoré sa vzťahujú jednotkové náklady, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	
1.8 Pokrývajú tieto kategórie nákladov všetky oprávnené výdavky na operáciu? (Áno/Nie)	
1.9 Metóda úpravy/úprav ³	
1.10 Overovanie plnenia poskytnutých jednotiek	

¹ Predpokladaný dátum začatia výberu operácií a predpokladaný konečný dátum ich dokončenia (v zmysle článku 63 ods. 5 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

² V prípade operácií zahŕňajúcich viacero možností zjednodušeného vykazovania nákladov, ktoré sa vzťahujú na rôzne kategórie nákladov, rôzne projekty alebo nadväzujúce fázy operácie, je potrebné vyplniť polia 1.3 až 1.11 pre každý ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii.

³ Ak sa použije, uveďte periodicitu a stanovenie času úpravy a jasný odkaz na konkrétny ukazovateľ (prípadne vrátane odkazu na webové sídlo, na ktorom je ukazovateľ zverejnený).

<p>— opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie plnenia poskytnutých jednotiek</p> <p>— opíšte, čo sa bude kontrolovať počas overovaní riadiacim orgánom a kým</p> <p>— opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/ dokumentov</p>	
<p>1.11 Možné nevhodné stimuly, zmierňujúce opatrenia⁴ a odhadovaná úroveň rizika (vysoká/stredná/nízka)</p>	
<p>1.12 Očakávaná celková suma na refundáciu (vnútroštátna a EÚ) na tomto základe Komisiou</p>	

C: Výpočet štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadziieb

1. Zdroj údajov použitých pri výpočte štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadziieb (kto vygeneroval, zozbieral a zaznamenal údaje; kde sú údaje uchovávané; koncové dátumy; validácia atď.):

2. Uveďte, prečo sú navrhovaná metóda a výpočet na základe článku 94 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach relevantné pre daný typ operácie:

3. Uveďte, ako sa uskutočnili výpočty, najmä vrátane všetkých predpokladov týkajúcich sa kvality alebo kvantity údajov. V relevantných prípadoch by sa mali použiť štatistické dôkazy a referenčné hodnoty, a ak je to požadované, mali by byť poskytnuté vo formáte, ktorý Komisia dokáže použiť:

4. Vysvetlite, ako ste zabezpečili, aby do výpočtu štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazovej platby alebo paušálnej sadzby boli zahrnuté iba oprávnené výdavky:

---

⁴ Existujú možné nepriaznivé dopady na kvalitu podporovaných operácií, a ak áno, aké opatrenia (ako je napríklad zabezpečenie kvality) sa prijímú na zamedzenie vzniku tohto rizika?

5. Hodnotenie orgánu auditu alebo orgánov auditu týkajúce sa metodiky výpočtu, súm a opatrení na zabezpečenie overovania, kvality, zberu a uchovávanía údajov:

Dodatok 2

Príspevok Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisie (článok 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 o spoločných ustanoveniach.

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak sú použité sumy financovania na úrovni EÚ, ktoré nie je spojené s nákladmi, zavedeného delegovaným aktom podľa článku 95 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Suma, na ktorú sa vzťahuje financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje	Ukazovateľ		Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť /výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia vykoná refundáciu	Plánovaný typ refundácie a metóda použitá na refundáciu prijímateľa alebo prijímateľov
				Kód (1)	Opis		Kód (2)	Opis		

(1) Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I. k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a prílohe 2.4 k nariadeniu o ENRAF.

(2) Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu operácie (vyplniť pre každý typ operácie)

1.1. Opis typu operácie			
1.2 Špecifický cieľ			
1.3 Podmienky, ktoré sa majú splniť, alebo výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť			
1.4 Lehota na splnenie podmienok alebo dosiahnutie výsledkov			
1.5 Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť / výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia vykoná refundáciu			
1.6 Priebežné ciele (ak sú relevantné), po ktorých splnení Komisia vykoná refundáciu, a harmonogram refundácie	Priebežné ciele	Priebežné ciele	Priebežné ciele
1.7 Celková suma (vrátane financovania z prostriedkov Únie a vnútroštátneho financovania)			
1.8 Metóda úpravy/úprav			
1.9 Overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj priebežných cieľov) — opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj každého z priebežných cieľov) — opíšte, ako budú vykonané overovania zo strany riadiaceho orgánu (vrátane kontrol na mieste) a kým			

<p>— opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov</p>	
<p>1.10 Použitie grantov formou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi / Má grant poskytovaný zo strany členského štátu prijímateľom formu financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi? [ÁNO/NIE]</p>	
<p>1.11 Opatrenia na zabezpečenie audítorského záznamu Uveďte orgán alebo orgány zodpovedné za tieto opatrenia.</p>	

Dodatok 3

Zoznam plánovaných operácií strategického významu s harmonogramom – článok 17 ods. 3)

Textové pole

Program bude podporovať fondy malých projektov (FMP). Tieto fondy možno považovať za projekty strategického významu, pretože umožňujú spoluprácu mnohých poľských a slovenských subjektov, najmä miestnych subjektov a mimovládnych organizácií. Uvedené projekty sa budú realizovať v celej PO Programu a budú zastrešovať všetky ciele a k nim priradené aktivity:

- 4.vi Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie;
- Interreg (c) Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“.

Malé projektymôžu byť cennou skúsenosťou pre prijímateľov, ktorí plánujú realizovať väčšie cezhraničné aktivity.

Výber projektov FMP bude prebiehať v rámci uzavretej výzvy, do ktorej budú pozvaní príjemcovia uvedení v kapitole 6 programu. Vyhlásenie výziev sa plánuje na jeseň 2022 a schválenie projektov v prvej polovici roka 2023.